

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Σ Π Ι Ν Θ Η Ρ

ΑΦΙΕΡΩΘΕΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ Α. Β. ΥΨΗΛΟΤΗΤΑ
ΤΟΝ ΠΡΙΝΚΙΠΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΑΤΟΝ ΑΡΜΟΣΤΗΝ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ
ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΡΙΑ
Δ^ς ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ

Γραφεῖα «Σπινθῆρος» ἐν Χαλέπα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΕΤΑΡΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ

- ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ν. ΣΑΡΙΠΟΛΟΥ
Ἡ πολλαπλὴ ψῆφος
ΙΟΥΛΙΕΤΤΑΣ ΑΔΑΜ
Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διευθύντριαν
τοῦ «Σπινθῆρος» ἐν πρωτοτύπῳ καὶ
ἐν μεταφράσει.
ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ
Πόνος (ποίημα).
ΑΡΤΕΜΙΣΙΑΣ Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Τὰ δικαιώματα τῆς Γυναικὸς (συνέ-
χεια ἐκ τοῦ Β'. Τεύχους).
ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
Χρυσὴ διαθήκη (ἀνέκδοτοι σκέψεις).
Α.... Ι.... Α....
Ἕλληνες Καλλιτέχναι ἐν Κρήτῃ.
ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ, Κρητὸς ποιητοῦ
τῇ δι Αἰκατερίνῃ Βερόνῃ (ποίημα).
Κ. ΓΙΟΛΔΑΣΗ
Παρὰ τὴν Θάλασσαν.
Η.... Ε.... Κ....
Ὀλίγαι λέξεις.
ΝΙΚ. Ι. ΚΥΠΑΡΙΣΣΗ
Ὁ Νίκος καὶ ἡ Μαριώ (ἑμμετρον
βουκολικὸν εἰδυλλιον).
Α.... Α....
Σταμάτιος Κανελλῆς.
Κ. Ι. ΛΑΝΔΡΑΚΗ
Ἐλενηοσύνη ἐξ ἔρωτος (διήγημα
ἀπὸ τὴν Ἰσπανικὴν ζων).
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΕΙΚΟΝΕΣ 2 — ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

ΕΤΟΣ Α'

ΤΕΥΧΟΣ Δ'

Ἀπρίλιος — 1902

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Φρ. Χρ. 6

Ὅρος ἀπαράβατος
ἡ προπληρωμὴ.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Παρακαλοῦνται, ὅσοι τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καὶ ἐσωτερικῷ ἀξιοτίμων κυρίων συνδρομητῶν δὲν ἐπλήρωσαν εἰσέτι τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν των, νὰ ἀποστείλωσιν αὐτὴν διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς εἰς τὴν Διευθύντριαν τοῦ «Σπινθῆρος» λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ὡς ὅρος ἀπαράδατος ἐτέθη ἐξ ἀρχῆς ἡ ἐτησία προπληρωμή.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

ὑπὸ τοῦ «Σπινθῆρος» ἀγγέλλονται βιβλία, ὧν ἀντίτυπον ἤθελε σταλῆ τῇ Διευθύνσει.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Α. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΟΥ

Παιδαγωγικά Διηγήματα

Εἰκονογραφημένος τόμος πλήρης ἐκλεκτῆς ὕλης.
Τιμὴ δρ. 2.50

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ, Ἡπειρώτου

Ἡ δύναμις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Ἡ-
πειρῷ καὶ τὰ δίκαια αὐτοῦ.

Ἑνδιαφέρουσα ἐθνικὴ μελέτη.

Ν. ΔΕΛΑΚΟΒΙΑ

Η ΓΥΝΗ ΔΙΕΚΔΙΚΟΥΣΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Διάλεξις γενομένη ἐν τῷ Παρθενῳ.
Ἐντυπος πωλεῖται ἀντὶ δραχμῆς.

Οὐμβέρτου Ἀνκαράνη :

Ἱταλοελληνικὴ μέθοδος πρὸς ἐκμά-
θησιν τῆς Ἱταλικῆς γλώσσης.

Πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνοπαίδων ἀμφοτέρων
τῶν φύλων. Συνιστωμένη ὑπὸ τῆς Ἀνωτέρας
Διευθύνσεως τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Πωλεῖται

Ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας.

Ἐν Χανίοις παρὰ τῷ συγγραφεῖ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΛΕΟΝΑΡΔΟΥ δ. φ.

Ἐφόρου τοῦ Ἐπιγραφικοῦ Μουσείου

Ἡ Ὀλυμπία

Σπουδαία ἀρχαιολογικὴ μελέτη.

ΑΛΕΞ. Κ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Κοινωνικά Διηγήματα

Εἰς κομψὸν τομίδιον ἕκαστον ἀντὶ δραχμῆς.

Ἰωάννου Ν. Λανδράκη

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΓΑΛΟΝΗΣΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

Φυσικὴ καὶ Πολιτικὴ μετὰ πολλῶν
ἱστορικῶν σημειώσεων

Εἰσηγμένη εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ σχο-
λεῖα τῆς Κρήτης

Ἀδεία τῆς ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύ-
σεως Σεβ. Ἀνωτέρας Διευθύνσεως τῆς
Κρητικῆς Πολιτείας

Εὐρίσκεται καὶ πωλεῖται εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα
τῆς νήσου καὶ παρὰ τῷ συγγραφεῖ.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
Διευθυντῆς Δ. Ι. Καλογερόπουλος

Μελέται φιλογολικαὶ καὶ καλλιτεχνικαί.

Εἰκόνες ἔργων Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλι-
τεχνῶν.

Γραφεῖα: ὁδὸς Πινακωτῶν ἀριθ. 22α, ἐν
Ἀθήναις.

Συνδρομὴ ἐτησίᾳ δρ. 12.

ἘΒΥΣΣΟΙ,

ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον προσεχῶς ἐκδίδει τὴν δευτέραν
αὐτοῦ ποιητικὴν συλλογὴν ὁ ποιητὴς κ. Μήτσος Πα-
πασπύρου.

Ἡ Διευθύντρια τοῦ «Σπινθῆρος» κατὰ τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονὴν τῆς ἀπνύθουε
πρὸς τὴν Α.Β. Ὑψηλότητα τὸν Πρίγκιπα Γεώργιον τῆς Ἑλλάδος Ὑπατον Ἀρμο-
στήν ἐν Κρήτῃ ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ Αὐτοῦ ἐορτῇ τὸ ἐξῆς τηλεγράφημα :

Ὑψηλότατον Πρίγκιπα Γεώργιον

Χανία.

Διευθύνεις «Σπινθῆρος» εὐχεται ἐγκαρδίως ἔτη πολλά.

Ἀρτεμισία Λανδράκη.

Καὶ αὐθιμερὸν ἐτιμήθη ὑπὸ τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος διὰ τῆς ἐξῆς τηλεγραφικῆς
ἀπαντήσεως :

Ἀρτεμισίαν Λανδράκην

Ἀθῆνας.

Εὐχαριστῶ ἐγκαρδίως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Η ΠΟΛΛΑΠΛΗ ΨΗΦΟΣ

ΤΟ ἐν ἔτει 1893 ἀναθεωρηθὲν βελ-
γικὸν σύνταγμα καθιεροῖ τὸ πολ-
λαπλοῦν τῆς ψήφου. Πᾶς πολίτης
Βέλγος, 25 ἐτῶν τοῦλάχιστον, ἔχει μίαν
ψήφον, ἀλλ' οἱ ἔχοντες ἡλικίαν τοῦλάχι-
στον 35 ἐτῶν καὶ ὄντες οἰκογενειάρχαι,
πληρώνοντες 5 φρ. τοῦλάχιστον ἄμεσον
φόρον ἔχουσι δύο ψήφους, τρεῖς ψήφους
ἔχουσιν οἱ ἔχοντες δίπλωμα ἀνωτέρας
ἐκπαιδεύσεως ἢ ἐνδεικτικὸν μέσης ἐκπαι-
δεύσεως ἀνωτέρας τάξεως. Κατὰ τὸ 1894
ὑπῆρχον 1,370,687 ἐκλογεῖς ἐν Βελγίῳ,
ἐξ ὧν 853,628 εἶχον μίαν μόνον ψήφον,
293,678 δύο καὶ 223,381 τρεῖς (ἐκ τῆς
ἐπισήμου annuaire statistique de la Bel-
gique, τόμ. 25ος σ. 124). Ἡ πολλαπλὴ
ψήφος (vote plural) θεωρεῖται ἀντιδημο-
κρατικὴ καὶ ἐκ τούτου σοβαρὰ ταραχαὶ
γίνονται ἐν Βελγίῳ, μεγάλης μερίδος τοῦ
λαοῦ ζητούσης τὴν εἰσαγωγὴν τῆς καθο-
λικῆς καὶ ἰσνῆς ψηφοφορίας. «Τὸ ἴσον
οὐ κατ' ἀξίαν ἀλλὰ κατ' ἀριθμὸν» κατ'
Ἀριστοτέλιν χαρακτηρίζει τὰ δημοκρα-
τικὰ πολιτεύματα.

Ἡ πολλαπλὴ ψήφος δὲν εἰσῆχθη ἐν
Κρήτῃ. Ἡ Α. Υ. ὁ Πρίγκιψ Γεώργιος ἐξε-
φράσθη σχετικῶς πρὸς τὸ πολλαπλοῦν
τῆς ψήφου οὕτως¹ : «Ἡ Ὑψηλότης Του
χωρὶς νὰ ὑποτιμᾷ τὰς κατὰ τοῦ συστή-
ματος τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας ἀντιρ-
ρήσεις καὶ τὰς ἐλλείψεις αὐτοῦ καὶ χωρὶς

νὰ ἀποκλείῃ καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἀρχὴν
τοῦ πολλαπλοῦ τῆς ψήφου, δὲν δύναται
ἐπὶ τοῦ παρόντος ν' ἀναγνωρίσῃ ἄλλην
κατηγορίαν προσώπων δικαιουμένων εἰς
διπλὴν ψήφον πλὴν τῶν ὑπερβάντων τὸ
40ὸν τῆς ἡλικίας τῶν ἔτος καὶ ἔχόντων
τρία τοῦλάχιστον τέκνα. Διότι οὗτοι ὑπο-
τίθενται πλείοτερον ἐνδιαφερόμενοι ὑπὲρ
τῆς τάξεως καὶ εὐθυμερίας τοῦ τόπου, ἢ-
τις ἔσται εὐθυμερία καὶ τῶν ἰδίων τέκνων
τῶν, πλείοτερά εἰς τὴν πατρίδα παρέχον-
τες καὶ ἀρκοῦσαν τοῦ βίου κεκτημένοι
πεῖραν. Ταύτην μόνον τὴν ἐξαίρεσιν θὰ
ἐδέχετο ἡ Α.Β.Υ. ὁ Πρίγκιψ, ἀποκρούων
πᾶσαν ἄλλην ἐπὶ τοῦ παρόντος ὡς ἀσύμ-
φορον. Πέραν τούτου ἡ διαίρεσις εἰς κα-
τηγορίας δημιουργεῖ περισσότερα σκάν-
δαλα καὶ διαιρεῖ ἀνωφελῶς τὸν λαόν. Ἀλ-
λως ἡ ἰδιότης τοῦ ἐγγάμου καὶ τελειο-
φοίτου τοῦ Γυμνασίου δὲν εἶναι ἐχέγγυον
ἀσφαλίζον τὴν ὀρθοτέραν κρίσιν. Ὡσαύ-
τως οἱ ἐν χρήμασιν ἄποροι ἀλλ' ἐν αἰ-
σθήμασι πατριωτικοῖς διακρινόμενοι, δὲν
νομίζει ἡ Ὑψηλότης Του ὅτι εἶναι κατώ-
τεροι ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ συμ-
φορωτέρου διὰ τὴν πολιτείαν ἀπὸ τοῦς
εὐπορωτέρους». Αἱ ἐξαίρέσεις ἄς παρε-
δέχετο ἡ Α. Υ. ὁ Πρίγκιψ Γεώργιος εἰς
τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσνῆς ψηφοφορίας δικαιο-
λογοῦνται διότι καὶ δίκαιαι καὶ δημοκρα-
τικαὶ εἰσιν. «Ἀγανακτεῖ δ' οὐδεὶς καθ'
ἡλικίαν ἀρχόμενος, οὐδὲ νομίζει εἶναι
κρείττων, ἄλλως τε καὶ μέλλων ἀντιλαμ-
βάνειν τοῦτον τὸν ἔρανον, ὅταν τύχῃ τῆς
ἱκνουμένης ἡλικίας». (Ἀριστοτέλους, πο-
λιτικῶν, β. VII κ. XIII, 3) Ἀφ' ἑτέρου
οἱ ἔχοντες τέκνα δίκαιον νὰ ἔχωσι προ-

¹ Ἴδε Πρακτικά τῆς πρὸς παρασκευὴν ὁξε-
δίου πολιτεύματος δεκαεξαμελοῦς ἐπιτροπῆς,
ἐν Χανίοις 1901, σ. 40—41. Προβλ. τὸ ἡμέτερον ἔρ-
γον, Τὸ Κρητικὸν Συνταγματικὸν δίκαιον, ἐν
Ἀθήναις 1902 σ. 34.

νόμιά τινα, αὐτὸν γὰρ οἷόν τε ἴσον τι ἢ δίκαιον βουλευέσθαι οἱ ἂν μὴ καὶ παῖδας ἐκ τοῦ ὁμοίου παραβαλλόμενοι κινδυνεύωσιν». (Θουκυδίδου, β. Π κ. XLIV.)

Τὸ ἄρθρ. 46 τοῦ σχεδίου τοῦ κρητικοῦ πολιτεύματος ὡς ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς ἐπιτροπείας πρὸς παρασκευὴν σχεδίου πολιτεύματος, περιεῖχε τὰς προτάσεις τοῦ Πρίγκιπος. Τὸ Σύνταγμα ὅμως τῆς Κρη-

τικῆς Πολιτείας δὲν περιέχει τὸ πολλαπλὸν τῆς ψήφου. Τὸ ἄρθρ. 41 τοῦ Συντάγματος καθιεροῖ μόνον τὸ ἐνιαῖον τῆς ψήφου καὶ τὴν ἀντιπροσωπεῖαν τῶν μειονοψηφῶν. Ἡ ψῆφος ἐν Κρήτῃ εἶναι καθολικὴ, ἄμεσος καὶ ἴσος ἀνευ ἐξαιρέσεως.

Νικόλαος Ν. Σαρίπολος

Ῥήγνυτής τοῦ Συνταγματικοῦ Δικαίου
ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ ΑΔΑΜ

Σεμνυνόμεναι ἐπὶ τῇ μεγάλῃ τιμῇ, ἣν ἡ παγκοσμίου φήμης Γαλλίς δημοσιογράφος καὶ συγγραφεὺς Κ^α Ἰουλιέττα Ἀδάμ παρέσχεν ἡμῖν δι' ἐπιστολῆς τῆς, ἐν ἣ ἐκτίθενται αἱ περὶ γυναικὸς ἰδέαι τῆς καὶ ἐκφράζονται τὰ ὑπὲρ τῶν Κρητῶν ζωηρῶς συμπαθῆ αὐτῆς αἰσθήματα, δημοσιεύομεν αὐτὴν σήμερον παρέχουσαι ἀληθῆς ἐντροπύην εἰς τοὺς ἀξιολύτους ἀναγνώστας καὶ ἀναγνωστρίδας τοῦ «**Σπινθῆρος**», αἵτινες καὶ μετὰ τὴν δύναμιν νὰ ὠφελήθωσιν ἐκ τῶν σοφῶν πορισμάτων τῆς διασέμου Γαλάτιδος.

Ἡ ἐθνικοῦ πάτριός καὶ περιφανῆς συγγραφεὺς εὐχεται δι' ἡμῶν ἐγκαρδίως εἰς τὰς Κρήσας, ὅπως ταχέως ἀνέλθωσιν εἰς ὑψηλότερον στῆθρα πνευματικῆς ἀναπτύξεως, ἵνα συμπληρῶσιν ἐν τῇ κοινῇ τὰς ἡθικὰς (facultés) τοῦ ἀνδρὸς δυνάμεις, συντελέσωσιν εἰς τὸν σχηματισμὸν «τελείου κοινωνικοῦ προσώπου». Εἴμεθα πολὺ εὐτυχεῖς δι' αἱ ἐκ μικρᾶς κοινωνικῆς πείρας σχηματισθεῖσαι ἰδέαι ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου συμφωνήσιν πληρέστατα πρὸς τὰς σοφὰς ἰδέας τῆς τιμῆς τὸ γυναικεῖον φύλον Κ^α Ἰουλιέττας Ἀδάμ.

Ἡ ἐξέλιξις τῶν δύο φύλων, ἣν ἀγωνίζονται νὰ ἀποκτήσωσιν αἱ ἐπιζητοῦσαι καὶ τὴν πολιτικὴν τῆς γυναικὸς χειραφεσίαν, εἶνε πλάγιον ἀγὼνα εἰς δυσάρεστα διὰ τὴν γυναικὰ ἀποτελέσματα, ἐνῷ ἐξ ἀντιθέτου ἡ πνευματικὴ τῆς γυναικὸς ἀνάπτυξις καὶ ἡ ἐν τῇ κοινῇ εὐγενῆς αὐτῆς δραστηριότης δύνανται νὰ ἔχωσιν εὐχάριστον διὰ τὴν γυναικὰ καὶ εὐεργετικὸν διὰ τὰς κοινωνίας ἀποτέλεσμα, τὸν σχηματισμὸν ἐνὸς τελείου κοινωνικοῦ προσώπου.

Δημοσιεύουσαι τὴν ἐπιστολὴν τῆς Κ^α Ἀδάμ, ὀφείλομεν νὰ γνωρίσωμεν εἰς τὰς ἐν Κρήτῃ ἀναγνωστρίδας ἡμῶν τὴν ἔξοχον κοινωνικὴν θέσιν, ἣν καὶ ὡς Δ^{ις} Ἰουλιέττα Λαμπέρ καὶ ὡς Κ^α Ἰουλιέττα Ἀδάμ σύζυγος γεροῦσιαστοῦ κατέκτησεν ἐν Παριείοις διὰ τοῦ ἐμβριθοῦς πνεύματος καὶ τῆς εὐρείας αὐτῆς μορφώσεως. Τὸ μέγαρον τῆς Κ^α Ἀδάμ κατέστη τὸ ἐντεννυτέρον τῶν περιφανέστερων λογίων καὶ καλλιτεχνῶν τῶν Παριέων. Κατὰ δὲ τὴν ἐποχὴν τῆς Γαλλικῆς ἐπανάστασεως ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτῆς συνηγόντο πάν-

τες οἱ ἐπίλεκτοι τῆς δημοκρατικῆς μερίδος, μετὰ τῶν ὁποίων ὁ Jules Favre, ὁ Jules Grévy, ὁ Jules Simon καὶ ὁ Γαμβέτιας συσχεπτόμενοι ὑπὸ τὸ ἐπίχαρι τῆς σοφῆς Γαλάτιδος οἰκῆτρον περὶ τῆς πτώσεως τῆς Ἀυτοκρατορίας καὶ τῆς ἰδρύσεως τοῦ σημερινοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Κατὰ τὴν 4^{ην} Σεπτεμβρίου, ὅτε ἡ Ἀυτοκράτειρα Εὐγενία ἐφυγαδευθῇ εἰς Βέλγιον, ἰσοσάντη ὑπῆρξεν ἡ δύναμις τῆς Κ^α Ἀδάμ, ὥστε μία λέξις τῆς ἴσχυεν ὡς νόμος παρὰ τοῖς ἐπυρογοῖς τῆς Δημοκρατίας.

Ἡ Κ^α Ἰουλιέττα Ἀδάμ ἀμιλλᾶται πρὸς τοὺς διασημοτέρους ἀρχαιοδίφας τῶν φιλοσοφικῶν ἔργων τῶν προγόνων μας καὶ διακρίνεται διὰ τὰ εἰς ἄκρον συμπαθῆ αὐτῆς αἰσθήματα ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνισμοῦ, οὗτος τὰ συμφέροντα θερμῶς ὑπερασπίζει διὰ τοῦ σθεναροῦ καλὰ μόνον τῆς. Ἡ Ἑλληνικὴ φύσις καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καρδιά ὑπῆρξαν ἐν τῶν προσφιλεστέρων θεμάτων, ἅτινα ἐπραγματεύθη μετὰ τοῦ μεγαλειότερου πάθους, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ἔκφρασιν.

Paris 18 Mars 1902.

MADemoiselle,

Quoique je sois encore dans le midi je vous envoie mon adresse à Paris où je vais rentrer avant peu.

J'approuve avec tous mes vœux l'œuvre patriotique que vous avez entreprise et qui aidera à élever le niveau intellectuel et moral des femmes Crétoises; c'est ajouter à la valeur certaine de votre pays. Je considère que l'égalité des sexes est une erreur, mais que l'équivalence des facultés de l'homme et de la femme contribuant dans leurs dissemblances complémentaires à former la « personne sociale parfaite » est le but que le 20ème siècle doit poursuivre.

J'aime la Crète, Mademoiselle. Depuis que j'ai le cœur ouvert aux nobles causes j'ai souffert et espéré avec la Crète comme avec tous les

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, 18 Μαρτίου 1902

Juliette Adam

peuples héroïques qui se sont honorés et illustrés en poursuivant le but sacré de l'indépendance.

Je fais des vœux pour voir avant peu la Grèce présente et l'immortelle du passé retrouver en son sein sa fille la plus fière et la plus vaillante.

Que les femmes de Crète deviennent d'intelligentes Grecques—Crétoises et qu'elles apportent à la patrie mère la richesse de leur développement progressif qui assurera mieux et plus encore celui de leur fils.

Agréez, Mademoiselle, l'assurance de ma sympathie

JULIETTE ADAM

P. S. Savez-vous Mademoiselle que le roman que j'ai fait avec le plus de passion avait pour Héroïne une Crétoise et son titre est : Grecque.

Λεοποίνις,

Καίτοι εὐρίσκομαι ἀκόμη εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν, ὡς ἀποστέλλω τὴν εἰς Παρισίους διευθυνοῖν μου, ἔνθα θέλω ἐπανακάμψαι ἐντὸς ὀλίγου.

Ἐπιδοκιμάζω μὲ τὰς θερμοτέρας εὐχάς μου τὸ παιριωτικὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀνελάβετε καὶ τὸ ὁποῖον θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἡθικοῦ ἐπιπέδου τῆς Κρήσης γυναικὸς καὶ θέλει ἐπανεξήσῃ τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῆς πατρίδος σας. Φρονῶ ὅτι ἡ ἰσοσύνη τῶν δύο φύλων εἶνε πλάνη, ἀλλ' ὅτι ἡ ἰσοσταθμισίς τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ τε ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς, συντελοῦσα ἐν τῇ συμπληρωματικῇ τῶν δυνάμεων τούτων ἀνισότητι εἰς τὸν σχηματισμὸν τοῦ: «τελείου κοινωνικοῦ προσώπου», εἶνε ὁ σκοπὸς τὸν ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἐπιδιώξῃ ὁ 20ὸς αἰὼν.

Ἀγαπῶ τὴν Κρήτην, Λεοποίνις. Ἀφότον δὲ ἔχω ἀνοικτὴν τὴν καρδίαν εἰς τὰ εὐγενῆ δίκαια, ὑπέφερα καὶ ἡλπισα μετὰ τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, καθὼς καὶ μετὰ πάντων τῶν ἡρωϊκῶν λαῶν, οἵτινες ἐτιμῆθησαν καὶ ἐδοξάσθησαν ἐπιδιώκοντες τὸν ἱερὸν σκοπὸν τῆς ἀνεξαρτησίας.

Εὐχομαι νὰ ἴδω ἐντὸς ὀλίγου τὴν σύγχρονον Ἑλλάδα καὶ τὴν ἀθάνατον Ἑλλάδα τοῦ παρελθόντος ἐπανευρίσκουσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς τὴν μᾶλλον ὑπερήφανον καὶ ἀνδρείαν τῶν θυγατέρων τῆς.

Εἶθε αἱ Κρηῖσαι νὰ καταστῶσιν εὐφρεῖς Ἑλληνίδες—Κρηῖσαι καὶ νὰ παράσχουσιν εἰς τὴν μητέρα πατρίδα τὸν πλοῦτον τῆς ὁλονὲν προοδευούσης πνευματικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως, ἥτις θὰ ἐπιβεβαιώσῃ ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἀνάπτυξιν τῶν τέκνων τῶν.

Λέξασθε, Λεοποίνις, τὴν διαβεβαίωσιν τῆς συμπαθείας μου

Ἰουλιέττα Ἀδάμ.

Υ. Γ. Γνωρίζετε βεβαίως, Λεοποίνις, ὅτι τὸ μυθιστόρημα τὸ ὁποῖον συνέγραψα μετὰ τοῦ ζωηροτέρου αἰσθήματος εἶχεν ὡς ἡρωίδα Κρηῖσαν καὶ ὁ τίτλος του εἶνε: Ἑλληνίς.

Π Ο Ν Ο Σ

Ὁ πόνος τοῦ βαθύς, ἀλλ' ἡ χαρὰ
βαθύτερον ἀπὸ τὸν πόνο.

Ὁ πόνος λέει: «Πέρα καὶ τελειώνει»
Ἀλλ' ἡ χαρὰ θέλει τὰ αἰώνια...
(Λόγοι ἐνὸς φιλοσόφου)

Πόνος, πόνος

Τὸ βαθύκλωρο τὸ δέντρο ποῦ μὲ ἰσκιώνει,

Καὶ τὸ δέντρο ποῦ μὲ τρέφει,

Καὶ τὸ δέντρο ποῦ ἀκουμπῶ.

Μιὰ γιὰ πάντα

Κάτον ἀπὸ τὸν ἴσκιον τὸ βαρὺ του

Θ' ἀποκοιμηθῶ.

Χάνεται στὰ ὕψη ἀγνάντια μου

Ἡ ὁλόρωτη κορφή.

Ἀπὸ καὶ ἀπάνω γύρω ὁλόγυρα

Τῆς γαρῆς ξανάγονται οἱ βαθύτεροι
Οὐρανοί.

Τὸ γνωρίζω,

Καὶ τὸ λαχταρίζω.

Βῆμα ἐγὼ δὲν ἔχω, μήτε φτέρωμα

Γιὰ καὶ!

Κωστῆς Παλαμᾶς.

ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

ΑΙ ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΑΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΟΥΤΩΝ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΣΑΙ ΩΦΕΛΕΙΑΙ

(Συνέχεια)

Β'. Ἐν τῇ Πολιτείᾳ.

Ἐπιλαμβανόμεναι τοῦ ζητήματος τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς ἐν τῇ πολιτείᾳ, ἦτοι τῆς πολιτικῆς αὐτῆς χειραφετήσεως, θέλομεν ἐπισκοπήσει πρῶτον τὰς κατακτήσεις τοῦ ζητήματος τούτου ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν λαῶν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, πολλὰς τῶν πληροφοριῶν ἡμῶν ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἀρπύζονται ἐκ τῆς διαλέξεως τοῦ κ. Ν. Δελακοβία «Ἡ γυνὴ διεκδικοῦσα πολιτικὰ δικαιώματα», ἣν ἐντυπον εἰληροεστήθη νὰ ἀποστείλῃ εἰς ἡμᾶς πρὸ τινος ὁ γράφας.

Τῆς ἐπισκοπῆσεως ταύτης ἀρχόμεθα ἀπὸ τῆς Γαλλίας ἐν ᾗ, ὅπως τὰ τεχνουργήματα, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα μέγας ἀπελεπτύνη.

Τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος γεννηθὲν ἐν Ἀμερικῇ συνώδευσε τὸν Γαλλικὸν στρατὸν ἐπανερχόμενον τῷ 1783 ἐξ Ἀμερικῆς, ἐνθα εἶχε πολεμήσει ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ. Μετ' ὀλίγον ὁ πόθος τῆς ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος γενικευθεὶς ἐν Γαλλίᾳ διήγειρεν εἰς ἐπανάστασιν τὸν καταπιεζόμενον λαόν (1789), κατέλυσε τὴν βασιλείαν καὶ ἀνεκήρυξε τὸ: liberté, égalité, fraternité.

Ἀποκαταστάσης τῆς τάξεως πολλὰ ἐγένοντο συζητήσεις περὶ τῶν συμφυῶν τῷ ἀνθρώπῳ δικαιωμάτων καί, ὡς εἰκός, ἐτέθη ἐπὶ τάπητος καὶ τὸ ζήτημα τῆς γυναικὸς ὡς πολίτιδος. Ἡ Olympe de Gouges ἐπεστήριξε πρῶτη τὰ γυναικεῖα δικαιώματα ἐνώπιον τοῦ Δήμου τῶν Παριζίων συνοψίσασα ταῦτα εἰς 17 ἄρθρα, ἅτινα ὑπεστήριξε διὰ τῶν ἐξῆς βαρυσημάντων λόγων: «Ἐὰν ἡ γυνὴ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ τοῦ ἰσχυώματος, ἔχει ὡσαύτως τὸ δικαίωμα νὰ ἀνέλθῃ καὶ ἐπὶ τοῦ βήματος».

Τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφίζειν ἀνεγράφετο τότε μεταξὺ τῶν συμφυῶν τοῦ ἀνθρώπου δικαιῶν καὶ τοῦ φυσικοῦ τούτου γυναικεῖον δικαιώματος τὴν ὑπεράσπισιν μεταξὺ πολλῶν ἄλλων, οἷτινες δὲν ἐδίστασαν νὰ κηρύξωσιν ἐαυτοὺς διὰ τε τοῦ λόγου καὶ τῆς γραφίδος ἐνθουσιῶδεις ὑπερμάχους τῆς πολιτικῆς τῆς γυναικὸς ἐλευθερίας, ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐρρωμένως καὶ ὁ ἐν Ribemont τῆς Γαλλίας γεννηθεὶς μέγας φιλόσοφος, μαθηματικὸς καὶ πολιτικὸς συγγραφεὺς Condorcet, ὅστις ἐπίστευε τὴν ἀνθρωπότητα ἐπιδεκτικὴν ἀπεριορίστου προόδου.

Ἀξιόμνημόνευτος εἶνε καὶ ἡ ἀπάντησις, τὴν ὁποίαν ἡ χήρα αὐτοῦ ἔδωκεν εἰς τὸν Μέγαν Ναπολέοντα λέγοντα εἰς αὐτὴν ὅτι δὲν ἀρέσκεται νὰ βλέπῃ τὰς γυναῖκας ἀναμειγνυόμενας εἰς τὴν πο-

λιτικὴν. «Στρατηγέ,» εἶπεν ἐκείνη, «εἰς τόπον ὅπου κόπτουν κεφάλια εἶνε φυσικὸν αἱ γυναῖκες, ὡς μῆτρες, νὰ γνωρίζουν τὸ διατί».

Πλὴν τοῦ Condorcet καὶ ὁ Ἐδουάρδος Laboulaye ἐπῆρξεν ἐνθερμος ἀννήγορος ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν τῆς γυναικὸς δικαιωμάτων. Ἐν τινι συγγράμματι αὐτοῦ χαρακτηρίζει σατυρικώτατα τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπεροχὴν. Τὴν περικοπὴν ἐκείνην παραθέτομεν ὅπως ἔχει: «Est ce que la femme est incapable de s'occuper d'affaires? Il est singulier qu'on puisse soutenir une pareille thèse lorsqu'on a vu à la campagne la fermière une veuve quelquefois, faisant marcher quinze, vingt garçons de labour, envoyant les uns à l'écurie, les autres aux champs, conduisant tous. Eh, bien le jour du suffrage le pâtre qui conduit les chèvres va voter la fermière ne vote pas Pourquoi? Parcequ'elle n'a pas de barbe! Je ne vois pas d'autre raison que celle-là». Ἐκπλήσεται ὁ Laboulaye πῶς ἡ μὲν ἐκμισθώτρια κτημάτων ἢ ἔχουσα ἐν τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς δεκαπέντε ἢ καὶ εἴκοσιν νεανίας ἐργάτας καὶ καθοδηγοῦσα αὐτοὺς ἐν τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν σταύλων, τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν κτημάτων τῆς ἐν γένει νὰ στερεῖται ψήφου, ἐνῷ οἱ ἐργάται αὐτῆς, οἱ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθημερινοῦ ἔργου τῶν ὑπ' αὐτῆς διενθύνόμενοι καὶ καθοδηγούμενοι, ἀρίντοντες τὸν ἀγρὸν νὰ μεταβατίνωσιν ὅπως ψηφίσωσι τὸν δυνάμενον νὰ διενθύνῃ ἐν εὐρυτέρῳ ἢ στενοτέρῳ κῆλκι τὰ κοινὰ συμφέροντα. Τὴν τοιαύτην ἐπεροχὴν τοῦ ἀνδρὸς, ὡς μὴ δικαιολογημένην ἄλλως, ἀποδίδει σατυρίζων ὁ μέγας νομοδιδάσκαλος εἰς μίαν ἑλλειψιν παρὰ τῇ γυναικί... τὴν ἑλλειψιν γυναικείαν!

Ἐκτὸς τούτων καὶ ἄλλοι ἐπερμαχέοντο τῶν πολιτικῶν τῆς γυναικὸς δικαιωμάτων. Ὁ Βίκτωρ Οὐγγώ, ὁ Τούλιος Φάβρ περιφανὴς πολιτικὸς ἀνὴρ, καὶ ὁ Δονμᾶς νιός, ὅστις λέγει: «Φρίττω ὅταν συλλογίζωμαι ὅτι μία ἡρώς τῆς Γαλλίας, ἡ Jean d'Arc, δὲν δύναται νὰ δώσῃ ψήφον δι' ἐκλογὴν δημοτικοῦ συμβούλου, καθ' ὃν χρόνον τὸ δικαίωμα τοῦτο κέκτηται ὁ ἀμαθής, ἀκτῆμων καὶ ἡλίθιος θυρωρὸς μου».

Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν μακρῶν ὑπὲρ τοῦ ζητήματος τούτου ἐν Γαλλίᾳ ἀγώνων εἶνε ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς Γαλλίας ἀπολαύουσιν ἤδη τοῦ δικαιώματος νὰ ἐκλέγωσι καὶ νὰ ἐκλέγονται εἰς τὰ συμβούλια, ἅτινα λύουσιν τὰς μεταξὺ ἐργοστασιαρχῶν καὶ ἐρ-

γατών αναγνωμένως διαφοράς, τὰ ἐκλέγῳσι μετὰ τῶν ἀνδρῶν τοὺς δικαιοὺς τῶν ἐμποροδικεῶν, τὰ ἐκλέγῳσι καὶ τὰ ἐκλέγονται ὡς μέλη τῶν νομαρχιακῶν εκπαιδευτικῶν συμβουλίων, τῶν ἀνωτάτου συμβουλίου τῆς δημοσίας εκπαιδεύσεως καὶ τοῦ ἀνωτάτου ἐργατικοῦ συμβουλίου (conseil supérieur du travail.) Ἐκεῖνο, ἐπεὶ οὐ ἀγωνίζονται εἰσέτι ἐν Γαλλίᾳ αἱ γυναῖκες καὶ πολλοὶ ἐπιφανεῖς ἄνδρες, εἶνε ἡ ἀπόκτησις τοῦ δικαιώματος τῆς ψήφου κατὰ τὰς δημοτίας ἐκλογάς. Τὸ γυναικεῖον ζήτημα περιβάλλεται ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ πολλῆς σπουδαιότητος, ἀποτελοῦν ἀκόμη καὶ θέμα διδασκαλίας εἰς τὸ ἀνώτατον εκπαιδευτικὸν ἴδρυμα «College de France». Ἐν Παρισίοις ἐγένοντο τῷ 1900 τρία διεθνή συνέδρια ὑπὲρ τῶν γυναικῶν ἔργων καὶ δικαιωμάτων. Τούτων μετέσχεν ὡς γραμματεὺς ἡ διευθύντρια τοῦ Παρισικοῦ γυναικεῖου φύλλου «Σφενδόνη» Κα Durond.

Ἀγωνίζονται καὶ θὰ ἀγωνίζονται ἐπὶ μακρὸν ἴσως ἀκόμη ὑπὲρ τῆς πολιτικῆς τῶν γυναικῶν χειραφετήσεως, ἀλλ' αἱ προσπάθειαι τῶν δὲν κατακτώσιν εὖρὸν ἔδαφος ἐν Γαλλίᾳ.

Ἦδη ἂς ἐξετάσωμεν τὴν θέσιν τοῦ ζητήματος ἐν Ἀγγλίᾳ.

Πρῶτος ὁ Ἀγγλος Θεωμᾶς Μόαρ ἤγειρε φωνὴν ὑπὲρ τῶν γυναικαίων δικαιωμάτων τῷ 1516· τῷ δὲ 1832 ἡ Κά Μαίρν Σμιθ de Sttamore ἐπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν ἀναφοράν, δι' ἧς ἐξήτει ἐπέκτασιν τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος καὶ εἰς τὰς γυναῖκας. Τῷ 1867 ὁ Ἀγγλος John Stuart Mill ἐπέβαλε πρότασιν εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων, δι' ἧς ἐξήτει ἀναγνώρισιν τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος καὶ εἰς ἐκείνας τῶν γυναικῶν αἰτινες κέκτηνται τοὺς διὰ τοὺς ἄρρενας ἐκλογεῖς ὅρους. Τοσαῦτα ἰσχυρὰ ἐπιχειρήματα μετεχειρίσθη ὁ Mill ὑποστηρίζων τὰς δοξασίας του ὥστε 83 βουλευταὶ ἐψήφισαν παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς προτάσεως, μεταξὺ τῶν ὁποίων τινὲς ῥητῶς εἶχον δηλώσει πρὸ τῆς ἀγορεύσεώς του, ὅτι θὰ κατεψήφισον αὐτήν.

Ὁ Mill εἰς τὰ συγγράμματά του δυσχερίζεται, ὅτι ἡ γυνὴ ἀδικεῖται μὴ μετέχουσα τοῦ νομοθετικοῦ δικαιώματος, ἐνῶ ὡς ἀσθενεστέρα τοῦ ἀνδρὸς ἐξαρκῇ πᾶσαν τὴν ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων τῆς ἀπὸ τοῦ νόμου τὸν ὅποιον αὐτὴ δὲν νομοθετεῖ, ἐπικροτεῖ δὲ ἰσχυρισμοὺς ἄλλων ὅτι δηλ. ἡ γυνὴ πληρώνει φόρους, ἀλλὰ δὲν ψηφίζει, δικάζεται ἀλλὰ δὲν δικάζει καὶ ὅτι μετέχει πάντων τῶν βαρῶν τῆς πολιτείας, χωρὶς ὅμως νὰ δικαιῶται νὰ λαμβάνῃ θέσεις δημοσίας, ὅπερ τὰ μέγιστα τυγχάνει ἄτοπον καὶ ἄδικον.

Τὰς δοξασίας ταύτας τοῦ Mill ἔτεροι Ἀγγλοὶ βουλευταὶ ἐπεστήριζαν βραδύτερον, ὑποβάλλοντες κατ' ἔτος προτάσεις εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων ἀπὸ τοῦ 1870—1879, ἀπορριπτομένας μὲν πάντοτε, ἀλλὰ δι' ὅλον ἐλαττωμένης πλειο-

ψηφίας τῶν ἐναντία φρονούντων, οὕτως ὥστε ἡ κατὰ τὸ 1883 ὑποβληθεῖσα καὶ πάλιν πρότασις ἀπερρίφθη διὰ μειοψηφίας 16 μόνον ψήφων. Τέλος ἡ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων κατὰ τὸ 1897 πορέσχεν εἰς τὰς γυναῖκας τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμα· ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη ἠκρωσθή πάραυτα ὑπὸ τῆς Βουλῆς τῶν Λόρδων.

Κατὰ ταῦτα ἐλάχιστα ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου καταρθώθησαν μέχρι τοῦδε ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνῶ ἐν ταῖς Ἀγγλικαῖς ἀποικίαις αἱ γυναῖκες ἀπέκτησαν περισσότερα πολιτικὰ δικαιώματα ἢ αἱ ἐν τῇ μητροπόλει διαμένουσαι.

Ἐν Γερμανίᾳ εἰς τινα μόνον τῆς Πρωσίας διαμερίσματα αἱ χῆραι καὶ ἄγαμοι δικαιοῦνται νὰ ψηφίζωσι κατὰ τὰς δημοτικὰς καὶ κοινοτικὰς ἐκλογάς, εἰς δὲ τὴν λοιπὴν Αὐτοκρατορίαν κοινὴν μόνον ἐλευθερίαν ἐπετεύχθη, μολονότι πολλὰ πρόσωπα περιοπῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀνέλαβον τὸν ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς ἀγῶνα.

Ἐν Αὐστρίᾳ αἱ μὲν ἔγγαμοι ἀσκούσι τὸ ἐκλογικὸν δικαίωμά των διὰ τῶν συζύγων, ὡς νομίμων αὐτῶν ἀντιπροσώπων, ὅπως καὶ αἱ ἐν Γερμανίᾳ, αἱ δὲ χῆραι καὶ ἄγαμοι δι' εἰδικῶν ἀντιπροσώπων, ἐκτὸς τῶν γαιοκτημόνων αἰτινες δικαιοῦνται καὶ αὐτοπροσώπως νὰ ψηφίζωσι. Ἀλλὰ τὸ δικαίωμα αὐτῶν συνδέεται ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐχὶ μὲ τὸ πρόσωπον ἀλλὰ μὲ τὴν κυριότητα. Ἰδοὺ τὸ ἰσχυρὸν δίκαιον: Ἀνθρώπε, εἶσαι μὴδὲν ἐφ' ὅσον δὲν ἔχεις χρῆμα καὶ ἰδιοκτησίαν. Παῖδενσις, εὐφρῖα, ἱκανότης εἶνε πράγματα πάρεργα, τὰ ὅποια σπανίως ἔχουσιν ἀξίαν τινα! Ἐννοεῖται ὅμως ὅτι ἡ λογικὴ αὕτη ἐφαρμόζεται προκειμένου περὶ τῆς γυναικὸς μόνον.

Ἐν τῇ Βελγικῇ Βουλῇ οὐδεὶς ὑπὲρ τῶν γυναικῶν νόμος ἐψηφίσθη· τὸ ἐν αὐτῇ ὅμως ἀντιπολιτευόμενον κόμμα τῶν σοσιαλιστῶν ἀνέγραψεν ἤδη εἰς τὸ πρόγραμμα τοῦ τὴν πολιτικὴν ἰδιότητα τῶν δύο φύλων· ὁ δὲ Βέλγος ὑπουργὸς Nyssens εἶπε κατὰ τινα συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τοῦ 1895: «Ἐὰν αἱ γυναῖκες ἀποκτήσωσι δικαιώματα, ὅπερ ὀλογνύχως εὐχόμεαι, αὕτη θὰ γένη ἡ θερμοτέρα καὶ εἰλικρινεστέρα ὑπέρμαχος τῆς οἰκογενείας ἐν τῇ Βουλῇ καὶ ἐκ ταύτης θὰ ἀποκτήσωμεν τὴν χριστιανικὴν οἰκογένειαν, ἀφ' ἧς ἐξαρκῇται ἡ ἰσχὺς καὶ ἡ δόξα τῆς πατρίδος μας».

Εἰς τὴν Ἑλβετίαν αἱ γυναῖκες αἱ κερτιμέναι τοὺς παρὰ τῶν ἁρρένων ἐκλογέων ἀπαιτουμένους ὅρους συμμετέχουσι τῶν δημοτικῶν ἐκλογῶν. Ἀξία πολλῆς προσοχῆς τυγχάνει ἡ ὑπὸ τῆς δημοσπονδιακῆς ἐπιτροπείας πρόσκλησις δύο γυναικῶν — ἐκλεγειῶν ὑπὸ γυναικῶν — ὅπως συμμετάσχωσι τῆς ἐπεξεργασίας τοῦ ἀστικοῦ κώδικος.

Εἰς τὴν Δανίαν ὡς καὶ εἰς τὴν Σουηδίαν καὶ Νορβηγίαν ἀρκετὰ πολιτικὰ δικαιώματα παρεχωρήθησαν ἤδη εἰς τὰς γυναῖκας, ἀλλ' εἰς τὴν Ἰταλίαν οὐδὲν μέχρι τοῦδε διάβημα πρὸς πολι-

τικήν χειραφέτησιν τῆς γυναικὸς ἐστέρθη ὑπὸ ἐπιτυχίας, καίτοι πολλοὶ ἐξέχοντες ἐπίτακς προέβαιναν καὶ θερμῶς ἐπεστήριξαν αὐτὴν ἐν τῇ Ἰταλικῇ Βουλῇ.

Καὶ καταλήγουσιν εἰς τὴν ἐξόχως φιλελεύθερον καὶ φιλοπρόοδον Ἀμερικὴν. Ἐν αὐτῇ ἡ πρόδηλος ἀνισότης τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῶν δύο γένων προὐκάλεσεν εἰς τὰς πεφωτισμένας κοινωνικάς τάξεις τῶν Ἀμερικανῶν τὸν πόθον τοῦ νὰ διεκδικήσωσι τὸ δίκαιον τῶν γυναικῶν ἐν τῇ πολιτικῇ. Ἀλλὰ καὶ ἡ γυναικεία δεξιότης ἐν Ἀμερικῇ ἐπέδειξεν ἀληθινὰ θαύματα. Τὸ ἐν Σικάγῳ διεθνὲς γυναικείον συνέδριον, καθ' ὃ ἡ λογία διευθύντρια τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν» ἡμετέρα δὲ πολίτιμος σινοργάτις Κυρία Καλλιρόη Παροῖν ἀντεπροσώπευσεν τὰς Ἑλληνίδας, συνεκέντρωσε 30,000 γυναῖκας.

Αἱ ἐν αὐτῷ ἐξενεχθεῖσαι γινώμαι καὶ ἐκφρασθεῖσαι εὐχαί ἔνυχον ἀληθοῦς ἐποστηρίξεως ὑπὸ τοῦ φιλελευθέρου Ἀμερικανικοῦ λαοῦ. Ἦδη εἰς ἅπαντα τὰ Ἀμερικανικὰ Κράτη αἱ γυναῖκες ἐκλέγουσιν καὶ ἐκλέγονται ὡς μέλη ἱκπαιδευτικῶν συμβουλίων, εἰς 20 ἐξ αὐτῶν ἱκλέγονται καὶ ὡς μέλη δημοτικῶν συμβουλίων, εἰς 2 δὲ συμμετέχουσι τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος κατὰ τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς.

Εἰς τὴν Χιλήν, τὸ Κολοράδον, le Kansas, Equateur καὶ τὴν Wyoming ἡ γυνὴ ἀπολαύεισαν πολιτικῶν δικαιωμάτων πρὸς τὸν ἄνδρα.

Τὸ ἔδαφος ὅπερ κατέκτησεν ἡ ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς γινώμη ἄγει εἰς συμπέρασμα, ὅπερ ψυχραίμως, μετριοπαθῶς καὶ ἀμερολήπτως ἐξεταζόμενον φαίνεται ὅτι στήριζεται ἐπὶ τῆς αὐστηράς, λογικῆς καὶ τοῦ ἀπροσώπολήπτου δικαίου καὶ δι' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς βλέποντας τὴν γυναῖκα διὰ τοῦ πρίσματος τῆς δυνστείας. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἡ γυνὴ ὑπ' οὐδενὸς ἐκ φύσεως πνευματικοῦ μειονεκτημάτος κωλύεται, ὅπως ἀναμιχθῇ καὶ εἰς τὰ τῆς πολιτείας. Ἐξ ἐναντίας εἶνε γνωστὴ ἡ ἐξαιρετικὴ τῆς γυναικὸς δεξιότης, ἡ εὐστοργία τοῦ πνεύματος καὶ ἡ ταχεῖα αὐτῆς ἀντίληψις. Αἱ γυναῖκες καὶ ὡς ἐπιστήμονες διέπρεψαν πανταχοῦ καὶ πάντοτε καὶ κατὰ τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτῶν σπουδὰς καὶ κατὰ τὰς ἐπὶ πτυχῶν ἐξετάσεις διακρινόμεναι μεταξὺ τῶν συμφοιτητῶν των καὶ κατὰ τὸ πρακτικὸν αὐτῶν στάδιον εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἀναδεικνύμεναι.

Ὁ ἐκ τῆς πόλεως Laramie τῆς πολιτείας Wyoming δικαστὴς Κίνγκμαν ἐπέστειλε κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1872 μακροσκελὲς ἄρθρον τοῦ πρὸς τὴν ἐν Σικάγῳ «Ἐφημερίδα τῶν Γυναικῶν» ἐκ τοῦ ὁποῖου δημοσιευμένον ὄντος ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς: «Τοῖα συνεπληρώθησαν ἔτη ἀπ' ὅτου αἱ γυναῖκες τῆς πολιτείας ἡμῶν συμμετέχουσιν εἰς πάντα τὰ ὑπουργήματα εἰς ἃ καὶ οἱ ἄρρενες ἐκλογεῖται. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐξέ-

λεξαν καὶ ἐξελέγησαν εἰς διάφορα ὑπουργήματα, διετέλεσαν ἑνορκοὶ καὶ εἰρηνοδίκαι. Καίτοι ἱπάρχονσι πολλοὶ ἀντιφρονοῦντες εἰς τὴν πολιτικὴν ταύτην ἐλευθερίαν τῆς γυναικὸς, οὐκ ἦπτον οὐδεὶς θὰ δυνήθῃ νὰ μὴ ὁμολογήσῃ ὅτι ἡ ἐπέμβασις αὐτῆς ἀναμορφωτικῶς ἐπέδρασεν ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν, αἵτινες ἡσυχῶς καὶ τακτικῶς διεξήχθησαν. Τὰ δικαστήρια ἐξ ἄλλον κατώρθωσαν τὰ ἀνακαλίψωσι διαφορὰς ἐγκληματίας, οἷτινες διέτελουν μέχρι τοῦδε ἀνερόχλητοι.

«Ὅσας αἱ γυναῖκες ἀνέλαβον ὑπηρεσίαν τινὰ λίαν εὐσυνειδήτως ἐξεπλήρωσαν αὐτὴν, μετὰ πλείονος δὲ προσοχῆς ἢ οἱ ἄνδρες παρηκολούθησαν τὰς ἐν τῷ δικαστηρίῳ συζητήσεις καὶ ὀλιγώτερον ἐπηρεάσθησαν ἐκ συμφερόντων. Πλὴν τοῦτου ἡ παρουσία τῶν γυναικῶν, ὡς ἐνόρκων καὶ δικαστῶν, ἔσχε καὶ ἕτερον ἀγαθὸν ἀποτελέσμα, ὅτι ἐπέβαλλε τοῖς πᾶσι συμπεριφορὰν εὐλαβῆ καὶ ἀβρόφρονα».

Περαιῶν τὸ μακρὸν ἄρθρον τοῦ ὁ Κίνγκμαν γράφει: «διακηρύττω διαπρυσίως ὅτι ἐκ τῆς μεταβολῆς ταύτης τῶν ἡμετέρων νόμων εἶδον πηγάζοντα πολλὰ ἀγαθὰ διὰ τὸν δημόσιον βίον, οὐδὲν δὲ ἄτοπον, οὐδεμίαν βλάβην ἡδυνήθημεν νὰ ἀνακαλύψω παρὰ πάσας τὰς προσηχτίας, ἃς οἱ ἀντίπαλοι διεκήρυττον κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ περὶ γυναικῶν νόμου».

Ἴδου λοιπὸν ὅτι αἱ πράξεις τῆς πνευματικῆς μεμορφωμένης γυναικὸς δὲν πηδαλιονχοῦνται ὑπὸ μόνον τοῦ αἰσθήματος ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ λογικοῦ· δὲν εἶνε τῆς καρδίας μόνον ἀπηχήσεις, ἀλλὰ καὶ τοῦ νοῦ ἀπαντάσματα.

Ὡς παράδειγμα τῆς δευτεροκείας καὶ πολιτικῆς συνέσεως τῆς γυναικὸς ἔτισσαν δύο τῆς Ἀγγλίας βασίλισσαι.

Ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ μία τῶν ἐπιφανεστέρων ἐστεμμένων κεφαλῶν τῆς Ἀγγλίας. Περαικισμένη δι' ἐξόχων πνευματικῶν χαρισμάτων ἦτο καὶ τοσοῦτον πολυμαθής, ὥστε διήγειρε τὸν γενικὸν θαυμασμόν. Πλὴν τῶν γυναικείων ἔργων ἐγνώριζε μουσικὴν, ἔγραφε καὶ ὠμύλει τὰς δύο ἀρχαίας κλασικὰς γλώσσας, ἐγνώριζε τὴν Γαλλικὴν, Γερμανικὴν, Ἰταλικὴν, εἶχε μελετήσει τελείως τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος τῆς καὶ εἶχε πλῆθος ἐγκυκλοπαιδικῶν γνώσεων. Ἀς μὴ λησμονήσωμεν τὴν ὑπερήφανον, συνετὴν καὶ γενναίαν ἀπάντησιν ἣν ἔδωκεν εἰς τοὺς ἐπισήμους ἄνδρας τοὺς ζητήσαντας τὴν χεῖρα αὐτῆς παρὰ τὸ συμφέρον τοῦ βασιλείου τῆς: «Συνεξεύχθην ἤδη μετὰ τῆς Ἀγγλίας». Ἡ ἀπάντησις αὕτη ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἀπόκτησις δικαιωμάτων ἀφρητίζει εἰς τὴν γυναῖκα περισσότερο ἢ εἰς πάντα ἄλλον τὴν συναίσθησιν τοῦ καθήκοντος.

Ἡ Ἐλισάβετ ἔθνηκε κατὰ τοὺς ἱστοριογράφους τὰ θεμέλια τοῦ μεγαλείου τῆς Ἀγγλίας. Ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς παρήχθησαν τὰ ἀθάνατα ἔργα τοῦ Οὐίλλιαμ Σαίξπηρ καὶ περὶ

αὐτῆς ὁ Πάπας εἶπε: «ἐὰν μὴ ἦτο αἰρετική θὰ ἦτο ἀξία ἐνὸς ὁλοκλήρου κόσμου».

Ἄλλη βασίλισσα μετ' αὐτὴν ἡ Βικτωρία ἡ γέρονσα τὸν τίτλον Βασίλισσα τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Ἰρλανδίας, τῶν ἀποικιῶν καὶ τῶν κτήσεις ἐν Ἑβρώπῃ, Ἀσία, Ἀφρικῇ καὶ Ὠκεανίᾳ, Ἀὐτοκρατορία τῶν Ἰνδιῶν, προστάτρια τῆς Πίστεως, Βασιλικὴ καὶ Αὐτοκρατορικὴ Μεγαλειότης.

Ἡ Βικτωρία ἦτο γυνὴ μεγάλης πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἰσχυρᾶς θελήσεως ἐκ τῶν ὀλίγων δὲ ἐστεμμένων κεφαλῶν, αἵτινες τόσας ἀκμῆς καὶ δόξης εἶδον ἡμέρας. Κατὰ τὰ ἐξήκοντα δύο ἔτη τῆς βασιλείας τῆς ἔσχε τοιαύτην ἐπίδρασιν ἐφ' ὁλοκλήρου τῆς οἰκουμένης, ὥστε ἡ περίοδος αὕτη νὰ ἀποτελέσῃ τὸν θρόμβον τῆς Ἀγγλικῆς δυνάμεως.

Διασπείρουσα ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτῆς οὐχὶ τὴν βίαν καὶ τὸν φόβον, ἀλλὰ τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν ἐξημέρουν, κατῳρεθῶσε ὥστε Ἀφρικῇ, Ἀσία καὶ Πολυνησίᾳ νὰ ἀποτελῶσι μέρος τῆς ἱστορικῆς ἀνθρωπότητος.

Ἄν δὲ καὶ αἱ δύο αὗται βασίλισσαι ὑπέπεσαν εἰς τινὰ σφάλματα, μήπως ὁ πολιτικὸς βίος βασιλέων δὲν σημειοῖ πολιτικὰ σφάλματα ἐν τῇ ἱστορίᾳ;

Ἀφοῦ λοιπὸν τὰ συμφέροντα ὁλοκλήρου κρά-

τους ἐμπιστεύονται εἰς τὴν ἀπεριόριστον δρᾶσιν μιᾶς γυναικὸς—ἥτις φέρει περιπλέον ἓνα τίτλον—θεωροῦντες ἔγκυρον τὸ βουλευτικὸν αὐτῆς, δὲν θὰ ἦτο ἴσως ἄλογον νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων δημοσίου τινὸς γραφείου δικαιοδοσίαν, διὰ τὴν ἡ πνευματικὴ αὐτῆς ἀνάπτυξις ἐπιτρέπη τοῦτο.

Ἡ ἐν ταῖς δημοσίαις θέσεσιν ἀνάμειξις τῆς γυναικὸς ἀναλόγως πάντοτε τῆς πνευματικῆς αὐτῆς μορφώσεως ἐνέ τι φυσικὸν καὶ δίκαιον, οὐδὲν δὲ ἄτοπον παρονοιάζει, ἐν κοινωνίᾳ ἐννοεῖται ἐν ἣ τὰ ἥδη ἔχουσιν ἀρκούντως ἐξημέρωθῇ, ὁ δὲ δίκαιος σεβασμὸς τοῦ πλησίον θεωρεῖται ὡς ἐν τῶν ἐνίστοιον ἀνθρωπίνων καθηκόντων.

Μέχρι τοῦδε ἡ γυνὴ συνεργάζεται μετὰ τοῦ ἀνδρὸς εἰς ἐργοστάσια, ἐμπορικὰ καταστήματα, φαρμακεία κλπ., οὕτω δύναται βεβαίως νὰ συνεργασθῇ μετ' αὐτοῦ καὶ εἰς δημοσίας θέσεις.

Ὁ δημόσιος ὑπάλληλος ὡς πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς μεμορφωμένος ἤθελε βεβαίως εἶ μᾶλλον ἀναγνωρίσει τὴν σεβαστὴν θέσιν τῆς φιλέργου κόρης, ἣν θὰ ἔβλεπε κύπτουσαν μετὰ τὴν γραφίδα εἰς τὴν χεῖρα πρὸ τῆς πλησίον αὐτοῦ εὐρισκομένης τραπέζης καὶ εὐσυνειδήτως ἐργοζομένην τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἀνωτέρω ἀναφερομένη ἐπιστολὴ τοῦ δικαστοῦ τῆς Laremie Κήρυμαν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Ἀρτεμιδία Ἀνδρόκην

ΧΡΥΣΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

(Ἀνέκδοτοι ἀκέψεις).

I

ΕΚΑΣΤΟΣ ἀνθρώπος, καὶ ὁ ἀθλιέστερος ἀκόμη, διατηρεῖ ἐν τῇ συνειδήσει του ἐν εὐαγγέλιον, τὸ ὅποῖον ὅμως φροντίζει ν' ἀνοίγῃ ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγωτέρας φθοράς.

II

Ἡ Δόξα εἶνε μία κατάστασις, ἥτις ἄλλοτε σώζει καὶ ἄλλοτε φονεύει ἢ θάνατος εἶνε περιβεβλημένη τὴν φῶς τῆς ζωῆς, ἢ ζωὴ περιβεβλημένη τὴν σκίαν τοῦ θανάτου.

III

Ἡ ψύσις ἐξημεροῦται ὅπως καὶ οἱ ἀνθρωποὶ ὑποβάλλεται καὶ αὕτη εἰς τὸν ἐκπολιτισμὸν.

IV

Οὐδὲν φέρει βαθύτερον ἢ ψυχὴν, ὅσον τὴν σφραγίδα τῶν πρώτων παιδικῶν ἐντυπώσεων θα ἐλεγέ τις, ὅτι ὁμοιάζει πρὸς ζῆμιν, ἥτις μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου σκληρύνεται καὶ ἀπολιθοῦται.

V

Ὁ κόσμος εἶνε κοιλὰς πλήρης ἀκανθῶν· εὐτυχὴς ὁ διερχόμενος χωρὶς νὰ πληγῶθῃ.

VI

Ἡ ποιότης τοῦ ἀνθρώπου μετρεῖται διὰ τῆς ἰδίας γλώσσης του, οὐχὶ ὅταν ἐξυμνῇ τὴν ποιότητα ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τῶν ἄλλων.

VII

Ἐλπίζει τις; χάνει δις ὅταν χάνῃ· δὲν ἐλπίζει; κερδίζει δις ὅταν κερδίῃ.

VIII

Ὁ πλοῦτος τοῦ πνεύματος οὐδέποτε διατηρεῖ ἐν τοῖς βιβλίοις του μερίδα χρεῶν, διότι οὐδέποτε χάνει εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς του· εἶνε πλοῦτος ὅστις διατηρεῖται ἀμείωτος καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ χρηματοκιβώτιον θραυσθῇ.

IX

Μεταχειρίζονται ἕκαστον κατὰ τὸν χαρακτῆρα του· ἐὰν ὅμως μεταχειρισθῶσιν ἕκαστον κατὰ τὸν πλοῦτόν του, ποῖος θὰ δυνηθῇ νὰ διακρίνῃ τὸν ἀγαθὸν ἀπὸ τὸν κακόν;

X

Πεινᾷς; τρώγε· διψᾷς; πίνε. Πεινᾷν καὶ πίνειν, ἢ διψᾷν καὶ τρώγειν, εἶνε πολὺ χεῖρον τοῦ θνήσκειν ἐκ πείνης, ἢ θνήσκειν ἐκ δίψης.

XI

Εἶνε δυνατόν νὰ εὐρεθῇ ἀνθρώπος χωρὶς ἐλαττώματα; Εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ζητῇ τις ἥλιον χωρὶς κελίδας. Ἐν τούτοις καὶ τὸ ἐλάττωμα πολλάκις ἐξωραΐζει· ἀρκεῖ νὰ δοῇ καταλήλως.

XII

Χιλιᾶκις προτιμῶ τὸ μεγαλεῖον μιᾶς σμικρότητος, ἀπὸ τὴν σμικρότητα ἐνὸς μεγαλείου.

Πολύβιος Δημητρακόπουλος

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

ΤΗΝ μονοτονίαν τοῦ ἐν Χανίοις βίου—ὅστις θὰ ἀπέβαινεν ἀνιερότερος, ἐὰν τὴν ἑλλειψίν κοινωνικῆς εὐθυμίας καὶ κινήσεως δὲν ἀνεπλήρου ἡ γελοῦσα καὶ σφριγῶσα εἰκὼν τῆς ὥραίας Κρητικῆς φύσεως—ζεῦγος μαγευτικῶν ἀηδόνων ἦλθε νὰ ποικίλῃ στῆσαν ἐπὶ μικρὸν τὴν καλλιτεχνικὴν φωλεάν του παρὰ τῷ μικρῷ θεάτρῳ τοῦ Δημ. Κίππου μας. Δύο Ἑλλήνες καλλιτέχναι ἡ καλλικέλαδος ἀηδὼν κ. Βερώνη ἡ ἀληθὴς γόνος τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς καὶ ὁ εὐγενὴς γόνος διακεκριμένης ἐν τῷ διπλωματικῷ τῆς Ἑλλάδος κόσμῳ οἰκογενείας κ. Γεώργιος Γεννάδης ἐπισκέψθησαν τὴν πόλιν μας.

Περὶ τῆς κ. Βερώνης οὐδὲν σημειοῦμεν φρονοῦσαι ὅτι ἡ πυραμὶς τῆς καλλιτεχνικῆς υπάρξεως τῆς—κατὰ τὴν ὥραϊαν φράσιν τοῦ Γκαῖτε—ἔχει φθάσει εἰς ἀρκετὸν ὕψος, ὥστε νὰ ἀποβαίῃ περιττὴ πᾶσα πρὸς ἀνύψωσιν αὐτῆς ἐπιοκοδόμησις. Ἀντὶ παντὸς ἄλλου δημοσιεύομεν κατωτέρω ποίημά τι τοῦ ἐν Καβάλλᾳ ἐγκατεστημένου Κρητὸς ποιητοῦ κ. Κωνσταντινίδου ἐμπνευσθέντος ἐκ τῶν καλλιτεχνικῶν δώρων, δι' ὧν ἡ φύσις ἀψόδως ἐπροίκισεν αὐτήν. Ἀλλὰ διὰ τὸν κ. Γεννάδην, τὸν εὐπατρίδην τοῦτον καλλιτέχνην, ὅστις κλείων τὰ ὦτα εἰς κοινωνικὰς προλήψεις καὶ ἀπωθὼν λαμπρὸν διπλωμά-

του στάδιον ἤκουσε μόνον τὴν παναρμόνιον ἐσωτερικὴν φωνήν, ἥτις ἐκάλει αὐτὸν ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς Τέχνης, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ ἐκδηλώσωμεν ἀληθῶς θαυμασμὸν καὶ βαθεῖαν ἐκτίμησιν τόσον διὰ τὴν γενναίαν αὐτοῦ ἀπόφασιν—λαδανομένης ὑπ' ὅψει τῆς καταστάσεως τοῦ συγχρόνου Ἑλληνικοῦ Θεάτρου—ὅσον καὶ διὰ τὰς ἐν τῇ Τέχνῃ τεραστίας προόδους του.

Ὁ κ. Γεννάδης εἰσήγαγεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Θέατρον τὴν φυσικὴν ἀπαγγελίαν καὶ ὑπόκρισιν. Πᾶν ὅ,τι ὑποδύεται εἶναι εἰκὼν φυσικωτάτη περιβαλλομένη ὑπὸ πλουσίας καλλιτεχνικῆς χροιάς, Τραγικὸς προκαλὼν παλμοὺς καὶ δάκρυα δὲν λείπει τοῦ νὰ ἴναι ἀριστοκράτης καὶ εἰς τὰς τραγικωτέρας τῆς ὑποκρισεως στιγμὰς, ὡς Φίλιππος εἰς τὸν «Ἀρχισιδηρουργόν», τοῦ Ὁνὲ καὶ ὡς Ροβέρτος εἰς τὴν «Τιμὴν» τοῦ Σούδερμαν ἀνέρχεται εἰς ὑψηλὴν βαθμίδα καλλιτεχνικῆς τελειότητος.

Ἡ Α. Β. Υ. ὁ πρίγκιψ Γεώργιος ἐκτιμῶν τὴν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν ἀμφοτέρων παρίστατο εἰς ἀπάσας τὰς ὑπ' αὐτῶν δοθείσας παραστάσεις, ἐπανεληγμένως δὲ ἐξέφρασε τὴν ὑψηλὴν Αὐτοῦ εὐαρέσκεϊαν εἰς τοὺς ἀξίους παντὸς ἐπαίνου καλλιτέχνας τούτους τῆς Ἑλληνικῆς σκηνῆς

Α. Ι. Α.

ΤΗΙ ΔΙΔΙ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΙ ΒΕΡΩΝΗΙ

Shame being lost all the virtues are lost.

Μονάκριβο τοῦ Γένους μας καμάρι,
σ' ἐπροίκισεν ἡ Μοῖρα κάθε χάρι,
μὲ πνεῦμα πεταχτὸ νὰ κρίνῃ ὅλα
τὰ πάθη τῆς ψυχῆς τὰ φλογοβόλα.
Μὲ τὴ γλυκεῖα λαλιὰ θαρρεῖς ἀηδόνι
πῶς κελαιδῇ διὰν λαλῆς, Βερώνη!

Στενάζεις, καὶ σπαράσσεις τὴν καρδιά μας,
Δακρύξεις, πλημμυροῦν τὰ δάκρυά μας,
Γελᾷς, καὶ τὸ γλυκὺ σου χαμογέλιο
μᾶς φέρνει τῆς χαρᾶς εὐθὺς τὸ γέλιο.

Πονόμυτρο τοῦ πόνου ἡ ματιά σου,
τοῦ ἔρωτος καθρέπτης ἡ καρδιά σου,
ἀνοίγει καὶ μᾶς δείχνει κάθε πᾶθος,
τὸ ὕψος τῆς ψυχῆς μας καὶ τὸ βάθος.

Καρδιαῖς σκληρὰς σὰν πέτρες, πάγους, χιόνι,
ἡ φλόγα τῆς καρδιᾶς σου ξεπαγώνει,

καὶ κάθε τρυφερό της καρδιοχτύπι
μᾶς φέρνει τὴ χαρὰ καὶ φεγγ' ἢ λύπη.

Εἰς τὴν σκηνὴν τὸ πρῶτον σὰν σὲ εἶδα
ἐκαλοτύχισα τὴν ἁμοιοῖα Πατρίδα,
φιλοτιμίας ἐθνικῆς ἀπ' τὴ χαρὰ μου
αἰσθάνθηκα παλμοὺς μέσ' σὴν καρδιά μου,
γιατ' εἶδα νὰ χαράσῃ χαρὰν γῆ
κ' ἐμάντευσσεν καὶ ἥλιος πῶς θὰ βγῇ,
τὰ σύννεφα τοῦ Γένους νὰ σκορπίσῃ
τὴ λάμψι τῆς Ἀνατολῆς νὰ δῇ ἡ Δύσι.

Νὰ λάμψῃ ἡ Ἑλλάς μας σὰν καὶ πρῶτα,
τὰ ξένα, τὰ θαμβὰ νὰ σβύσουν φῶτα,
νὰ γράψῃ Σοφοκλῆς μας νέος «Ἀντιγόνη»
γὰ νὰ συγκρίνουν τὴν Βερώνη μὲ τὴν Βερώνη.

Καβάλλα, 15 Νοεμβρίου 1895

Ὁ Κρῆς ποιητῆς

Ἰω. Κωνσταντινίδης

ΟΡΜΗΤΙΚΑ τὰ κύματα ἐθραύοντο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τοῦ Φαλήρου, ὁ δὲ ἄφρονς τῶν ἐλευκαίνεν εἰς μεγάλην ἀκτῖνα τὴν ἐπὶ φάνειαν τῆς θαλάσσης.

Ὁ οὐρανὸς ἐπάνω ἤτο μολυβδίνος, βροχὴ δὲ ἠπειλεῖτο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν.

Καθισμένους εἰς μίαν γωνίαν τῆς ἐξέδρας παρηκολούθουν τὸ ἄγριον θέαμα τῆς μαινομένης θαλάσσης.

Ἐθασίλευε πλήρης νηνεμία, ἡ νηνεμία ἐκείνη ἢ ὅποια προηγείται πάντοτε τῆς θυέλλης.

Δι' ἐμὲ αἱ στιγμαὶ αὗται εἶνε στιγμαὶ μεγάλειου, ἀπολαυστικαὶ στιγμαὶ. Ὁ ἄνθρωπος τῆς τρικυμίας, ὁ διαρκῶς κλυδονιζόμενος, δὲν ἀγαπᾷ τὴν ἀπόλυτον γαλήνην, ἀρέσκεται ὅμως τὰς ὥρας ἐκείνας αἵτινες ἀποτελοῦν τὸ μεταίχμιον μεταξὺ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας.

Ἐρμηος ἡ ἐξέδρα καὶ ἔρημον τὸ Φάληρον καὶ μόνος ὁ θόρυβος τῆς ἀνὰ ἡμίσειαν ὥραν διερχόμενης ἀμαρτοστοιχίας ἐτάρασσε τὴν ἡρεμίαν ἥτις ἐθασίλευεν εἰς τὰ πέραν.

Ἐἶχαν βεβαίως πολλὴν ὥραν ἐς τὴν θέσιν ἐκείνην καὶ ἐπὶ πολὺ ἐρέμβασα μὲ τὰ ὀγκοῦμενα καὶ εἰς ἄφρον διαλυόμενα κύματα, ἀφ' οὗ κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο διέπλευσα τὸν Ὁκεανόν, εἶδον εὐρεῖας καὶ πολυκυμάντους θαλάσσας, ἀντίκρουσα ἀγνώστους χώρας καὶ κόσμους ἰδιαιτούς.

Ἡ ἐξέδρα ὀδηγομένη ὑπὸ τοῦ ρεύματος διέσχιζε μεθ' ὁρμῆς τὰς θαλάσσας ἀψηφούσα τὰ κύματα.

Ἐγὼ ἐφερόμην ἀσυνειδήτως ἐπ' αὐτῆς, πλέων ἐν τῷ Ὁκεανῷ τῷ ἀπεράντῳ τῶν ὀνείρων καὶ τῆς φαντασίας· ἐχρειάσθησαν δὲ ὀλίγαι σταγόνες βροχῆς διὰ νὰ μὲ ἐπαναφέρουν εἰς τὴν πραγματικότητα.

Ἐὰν ἦτο δυνατόν νὰ εὐρεθῇ κανεὶς αἰφνιδίως εἰς τὸν Παράδεισον, ὡς παριστοῦν τὴν μυστηριώδη καὶ φανταστικὴν ταύτην χώραν τῶν μυθιστοριογράφων αἱ φαντασίαι, θὰ ἠδύνατο νὰ δώσῃ τοῦτου περιγραφὴν;

Πότος ἔχει τὴν δύναμιν νὰ περιγράψῃ ὅ,τι εἶδον διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ψυχῆς κατὰ τὸ διάστημα κατὰ τὸ ὅποιον ἀπεκοιμήθην εἰς τὴν γωνίαν τῆς ἐξέδρας νανοιζόμενος ἐκ τοῦ παφλασμοῦ τῶν κυμάτων καὶ ἐκ τοῦ ῥόχθου μεθ' οὗ συνετρούοντο ταῦτα ἐπὶ τῶν ὑποβασταζόντων τὴν ἐξέδραν πελωρίων σιδηρῶν δοκῶν;

Ἐξ ὧν τούτων μία σκηνὴ ἀπέμεινεν ἐγκυχαρμένη βαθέως εἰς τὴν μνήμην μου. Ἐνθυμούμαι ὅτι παρὰ τὸ πλευρόν μου ἐκάθητο μελανειμονοῦσα γυνή.

Τὸ πρόσωπόν της ἀπῆστροπτεν ἐκ καλλοῆς, ἔλαμπον οἱ ὀφθαλμοὶ της, καίτοι εἰς τὸ βάθος κούτων διέκρινον κυφίαν λύπην καὶ τινὰς πρόρους ρυτίδας εἰς τὰς κόγχας τῶν ὀφθαλμῶν. Μὲ ἠκολούθησε καθ' ὅλον τὸ φανταστικὸν ταξίδιον μου. Οἱ ὀφθαλμοὶ της μὲ παρετήρουν διαρκῶς καὶ ἂν ἐχαιρόμην δι' ὅσα ἐβλεπον, τοῦτο προήρχετο· διότι ἡσθάνόμην τὴν γυναῖκα ταύτην, τὴν ἄγνωστον, τὴν μυστηριώδη, εἰς τὸ πλευρόν μου.

Αἰφνιδίως ὅμως ἡ θαλάσσα κατέστη πλέον ἀπειλητικὴ καὶ ἐν πελώριον κύμα, ἀφῆρπασεν ἀπὸ πλησίον μου τὴν γλυκεῖαν σύντροφον. Δὲν ἠδυνήθην μόνος νὰ ἀκολουθήσω τὴν ἀτελευτητητον πορείαν καὶ ἐπανῆλθον μὲ τὴν λαμπράν μὲν ἐν τύπωσιν τοῦ ὥραίου, τοῦ μαγευτικοῦ ταξιδίου, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν λύπην καὶ τὸν πόνον διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ὥραίας συνοδοῦ μου.

Ἀθῆναι — Ἀπρίλιος

Κ. Γαλδῶδης.

Ο Λ Ι Γ Α Ι Λ Ε Ξ Ε Ι Σ

Νῦν ὅτε διὰ τῆς Θεῆς Προνοίας διελύθη ἡ περιβάλλουσα τὴν Ἑλευθερίαν τῆς προσφιλοῦς Κρήτης ἀχλύς, καὶ ὁ ὀρεσιβίος καὶ ἀνδρείος πολεμιστὴς ἐλευθέρως ἀναπνέει τὸν ἀέρα τῶν αἰματοβαφῶν Λευκῶν Ὀρέων καὶ τῆς πολυστενάκτου Ἰδης. Νῦν ὅτε ὡς ἄλλη περυγίζουσα μέλισσα ἀνατρέχει τοὺς λειμῶνας τῆς φιλολογίας καὶ ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκανθώδεις θάμνους τῶν κοινωνικῶν ἀτραπῶν ἡ ἐλλόγιμος καὶ μουστραφῆς Διεύθυνσις τοῦ ἐν Χανίοις ἐκδιδόμενου περιοδικοῦ ὁ «Σπεινὸς» ὅπως εἰσακομίσῃ εἰς αὐτὸ ὡς εἰς κυψέλην τὴν πνευματικὴν Ἀμβροσίαν χάριν τῶν ἀναγνώστριων καὶ ἀναγνώστων αὐτοῦ, πρὸς τὴν προσφιλεῖ Κρητικὴν Νεολαίαν ἔρχομαι νὰ ὑπομνήσω τὸ ἀρχαῖον ῥητόν: «Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει».

Ναὶ· τὰ ἦθη τὰ ἔθιμα, ἡ ἱστορία, ἡ γλῶσσα Ὑμῶν, τὰ πάντα εἰσὶν Ἑλληνικά. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἀρκοῦσι πρὸς ἐπιτυ-

χίαν τῶν πόθων Ὑμῶν τε καὶ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος· δεόν σὺν τῇ Θεῇ Προνοίᾳ νὰ κινήσωμεν τὴν χεῖρα· δεόν νὰ ἐργασθῶμεν σκοπίμως καὶ συντόμως ὅπως, τὸ μὲν, ἴδωμεν περικαλλῆ, πλουσίαν, προπορευομένην ἐν τῇ τοῦ πολιτισμοῦ σταδιοδρομίᾳ τὴν Ἡμετέραν Πατριδα, τὸ δέ, ὅπως διὰ τῆς εἰρημένης Ἀμβροσίας γαλουχῶμεν γλυκείας καὶ μεγάλας ἐλπίδας, ἐφ' ὧν στηρίζονται οἱ ἠανελλήνιοι πόθοι.

Ὡς ἀπαρχὴν τοιαύτης ἐθνικῆς ἐργασίας θεωροῦντες τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐν λόγῳ Περιοδικοῦ, ἃς συνεργασθῶμεν καὶ ἡμεῖς βέβαιοι ὄντες, ὅτι θέλομεν κατορθώσαι ἵνα ἐν κειρῷ ἡ ἱστορία, ἥτις θέλει ἀναγράψῃ τὴν Ἑνωσιν τῆς θυγατρὸς Κρήτης μετὰ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, μνημονεύσῃ χρυσοῖς γράμμασιν ἐν τοῖς δέλτοις αὐτῆς ἐκτός τοῦ τῆς ἡμετέρας Πατρίδος καὶ ἄλλους ἀδάμαρται λαμπρύνονται τὸ Στέμμα τῆς Ἑλληνικῆς Μεγαλειότητος.

Ἀθῆναι

Η. Ε. Κ.

Ο ΝΙΚΟΣ ΚΑΙ Η ΜΑΡΙΩ

Τῇ καλλιτέχνιδι καὶ λογιᾷ Δεσποινίδι Ἀρτεμισίᾳ Λαυδράκι.

Ψηλά δὲ πράσινο βουνὸ καὶ μοσχομυρισμένο
εἶν' ἓνα ὡμορφο χωριό,
ποῦ ζῇ ὁ Νίκος καὶ ἡ Μαριώ,
ζευγάρι ἀγαπημένο...

Ἐκεῖ δεντριά θεόρατα εἰς τοῖ βουνοῦ τῆς πλάτες
τὴν πάναγνη δροσιὰ σκορποῦν,
ποῦ οἱ ἀδρόσιστοι ἀγαποῦν
καὶ ἄμμοιροι διαδάτεις.

Ἐκεῖ πουλιά γλυκόφωνα ἐπάνω σ' τὰ κλωνάρια
φωνάζουν μ' ἀνοικτὴ καρδιά,
καὶ χύνουν γύρω εὐωδιά
τὰ πράσινα θυμάρια.

Ἐκεῖ μέσ' τὰ χαμόκλαδα πετοῦνε ἡ τρυγόνες,
καὶ στὴ βουνίσια μοναξιά
χρυσολοιόμεναι στὴ δροσιὰ
ἀνθοῦν ἡ ἀνεμώνες.

Ἐκεῖ σὰν τάγρια τοῦ βουνοῦ κι' ἀθῶα περιστέρια
πάνε σ' ἀπόκρυφες σπηλιές,
ναῦροῦν ἀθάνατες φωλῆες,
τάγαπημένα ταίρια!...

Ἐκεῖ καὶ ἡ Μάρω, σὰν πουλι ποῦ φεύγει ἀπ' τὸ
[κλουδί του
γιά νὰ πετάξῃ στὸ βοριά,
καὶ ψάλλει τὴν ἐλευθεριὰ
μὲ τὴ γλυκειὰ φωνή του.

Καὶ πᾶει ναῦρη στὰ κλαδιά τὸ ποθητό του ταῖρι
γιατὶ δὲν γράφτηκε γι' αὐτό,
μὲς δὲ κλονδάκι σφαλιστό
μαῦρη σκλαβιά νὰ ξέρῃ

Ἔτσι ἀπὸ τὸ σπῆτι τῆς κ' ἐκείνη ἐξεπετοῦσε,
κ' ἐρχότανε κρυφά, κρυφά
τὴν εὐτυχία νὰ ρουφᾷ,
μ' αὐτὸν ποῦ ἀγαποῦσε...

Ἐκεῖ βρυσούλες καθαρὲς ἀπὸ τοὺς βράχους τρέ-
[χουν,
καὶ μὲ τρελούτσικη χαρά,
τὰ κρουσταλλένια τῶν νερῶ
γῆ καὶ λουλούδια βρέχουν...

Σὲ τέτοια φύσι ἂν κανεῖς ἔλθῃ ποτὲ νὰ ζήσει
μακριὰ ἀπ' τῆς χώρας τῆ βοή,
τὴ φυσικὴ του τὴ ζωὴ
ποτὲ δὲ θὰ μισήσει!

Γιατὶ πότε ὁ ἄνθρωπος τῆς γῆς τὴν ἁρμονία
βλέπει σ' τὰ μάτια του μπροστά,
κι' ὁ νοῦς του τρέχει καὶ πετᾷ
σ' τὴ δύναμιν τῆ θεῖα,

Πότε τοῦ ἀνοίγεται ἡ καρδιά καὶ θέλει ν' ἀγα-
[πήσῃ,
σὰν βλέπῃ γύρω του ξανὰ
νὰ πρασινίζουν τὰ βουνά,
νὰ λουλουδίξῃ ἡ φύσι!

Σ' αὐτὴ τὴν ἀνθοστόλιστη καὶ πλουμισμένη φύσι
τὸν πρωτογνώρισεν ἡ νερά,
ἐκεῖ ποῦ ἤρχονταν τάρνιὰ
σ' τὴ βρύσι νὰ ποτίσῃ.

Μιὰ μέρα ἐκεῖ ποῦ ξένοιαστη ἐπότιζε τάρνιὰ τῆς,
παρέκει ἀπὸ τὸ βουνό,
παλλνκαράκι γαλανὸ
ἐπρόβαλε μπροστά τῆς.

— Τράβα τάρνια σου παρεκεῖ, τῆς λέει τὸ παλ-
[λνκαρί.
Θέλω νὰ πιῶ λίγο νερό.
εἶνε τὸ στόμα μου ξερό.
τάχειλα δίχως χάρη.

Καὶ ἡ κοπέλλα ἡμ' ἄκουσε ὅτι τὸ παλλνκαρί
λίγο νεράκι τῆς ζητεῖ,
σηκώθη ἀμέσως πεταχτὴ
καὶ μὲ χρυσὸ καμάρι,

Ἔδγαλ' εὐθύς ἀπ' τὴ ποδιά, χωρὶς στιγμή ν' ἀ-
[ψίσῃ,
ἓνα τασάκι καθαρό,
καὶ τοῦδωσε μ' αὐτὸ νερό,
τὴ δίψα του νὰ δόσῃ.

Ἐμπόρεδες, κοπέλλα μου, μὲ τὸ νερὸ τῆς βρύσης
ὥσαν νεράϊδα τοῦ χωριοῦ
ἐκείνου τοῦ παλλνκαριοῦ
τὴ δίψα του νὰ δόσῃς,

Μὰ οὐτ' ἀθάνατο νερὸ κι' ἂν ἦτανε σ' τὴ φύσι,
δὲν θὰ μπορούσε, τὴ φωτιά
ποῦ τοῦ ἀναψες μὲ μιὰ ματιὰ
σ' τὰ στῆθνα του, νὰ δόσῃ

Ὁ νεῖος ἀγάπησε τὴ νερά, κ' ἡ νερά τὸ παλλν-
[κάρη,
κ' ἐκεῖ στὴ βρύση, σ' τὸ βουνό,
κάθε αὐγὴ καὶ δειλνὸ,
ὥσαν καλὸ ζευγάρι!

Ἐκεῖ ποῦ ἀνθοῦν τὰ λουλούδα, ποῦ ἀνθοῦνε τὰ
[γλουδάκια,
καὶ σ' τῆς ἀνθόχυτες ἐλῆες,
στήνουν δροσόλουστες φωλῆες,
τὰ ὡμορφα πουλάκια,

Σὰν δυὸ πουλιά ζευγαρωτὰ πηγαίνουν τὴ φω-
[λιά τους
νὰ χτίσουνε τὴ τρυφερά,
κ' εἶχαν γιὰ μόνον τους χαρὰ
τὰ δροσερὰ φιλιὰ τους!

Ψηλά δὲ πράσινο βουνὸ καὶ μοσχομυρισμένο
εἶν' ἓνα ὡμορφο χωριό,
ποῦ ζῇ ὁ Νίκος κ' ἡ Μαριώ,
ζευγάρι ἀγαπημένο.

Νικ. Ι. Κυπαρίσσης

ΣΤΑΜΤΙΟΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ

ΗΜΟΣΙΕΥΟΥΣΑΙ τὴν εἰκόνα τοῦ διαπρεποῦς ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ἱατροῦ κυρίου Στ.μ. Κανελλῆ, ἐνὸς τῶν φιλοστοργωτέρων τῆς πατρίδος τέκνων, ἅτινα τὸ πρὸς αὐτὴν ἱερὸν καθήκον θέτουσιν εἰς τοιοῦτον ὕψος, ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ ἡ παγετώδης πνοή τῆς πρὸς τὰς μεγάλας ιδέας παρατηρουμένης τὸ πλεῖστον σήμερον κοινωνικῆς ἀδιαφορίας καὶ ἡ φλόξ τοῦ πρὸς τὸ ἴδιον ὑλικὸν συμφέρον ἔρωτος, φρονούμεν ὅτι παρέχομεν μικρὰν πρὸς τὴν εἰλην πατρίδα ὑπηρεσίαν καθιστῶσκι γνωστήν εἰς τὸ Πανελλήνιον τὴν φυσιογνωμίαν ἐνὸς τῶν γενναίων ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες δὲν ἐδίστασιν νὰ ὑποστῶσιν ἀθροῦς τὰς μέγχειτέρας ὑλικὰς θυσίας καὶ ταλαιπωρίας ὑπὲρ τῆς ἐκπληρώσεως διακκοῦς πατριωτικοῦ πόθου, τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ προαιωνίου μαγευτικοῦ οὐνεῖρου τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ.

Ἄλλ' ἐὰν αἱ μεγάλοι ἀρεταὶ εἶνε κληρονομικαὶ καὶ ὁ Σταμάτιος Κανελλῆς ἐκ Λάκκων τῆς Κυδωνίας καταγόμενος ἐκληρονόμησε τὸ ἐν αὐτῷ βαθύ τῆς φιλοπατρίας αἰσθημα ἀπὸ τῆς πατριαρχικῆς αὐτοῦ οικογενείας, ἥτις ἐνδόξως ἔδρασεν πάντοτε ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν ὑπὲρ ἐλευθερίας μαχῶν. Καὶ ὁ μὲν πάππος—ἵνα μὴ εἰς παλαιότεραν γενεάν ἀνατρέξωμεν—συναγωνισθεὶς μετὰ τοῦ ὀνομαστοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ στρατηγοῦ Γκριζώτη, μεθ' οὗ ἀδελφικῶς συνεδέετο, κατῆλθεν εἰς τὴν ἰδίαν του πατρίδα Κρήτην, ἐν ἣ ἐπὶ μακρὸν ἀνδραγαθήσας ἐφρονεῖτο μαχόμενος κατὰ τῶν Τούρκων ἐν Ἀλιγάνοις (Σκηνὲ τῆς Κυδωνίας).

Ὁ δὲ πατὴρ Ἐμ. Κανελλῆς, εἰς τῶν ἀρρεταιριστῶν, μετὰ θυματοῦς γενναιότητος ἔδρασε καὶ ὡς ἐταῖρος κατὰ τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα τοῦ 1858 καὶ βραδύτερον ὡς ὑπαραρχηγός

κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1866 ἀνδραγαθήσας μετὰ τῶν πρώτων εἰς 80 περίπου μάχας, ἐφ' ᾧ καὶ μεγάλως ἐξετιμᾶτο ὑπὸ τῶν λοιπῶν ἀγωνιστῶν ἐν Κρήτῃ, ὡς κατὰδείκνυται ἐκ περιωθέντων ἐγγράφων ἀποσταλέντων αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἐξ Ἑλλάδος κατελθόντος τότε στρατηγοῦ Ζουβρακᾶκη, ἀρχηγοῦ τοῦ τμήματος Κυδωνίας καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχηγοῦ Χατζημιχαήλ—Γιάνναρη γνωμοδοτήσας τῆς τότε Συνελεύσεως τῶν ἐγκριτοτέρων πολεμιστῶν. Τοῦς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶνάς του δὲν ἔπαυσεν ὁ ἥρωας οὗτος Κρῆς, μέχρις οὐ συλληφθεὶς ζῶν τὸ 1867 ὑπὸ τοῦ διαβόητου Μουλά Μπερχῆ κατεκόπη εἰς τεμάχια κατὰ τὴν θέσιν Ἁγία Μαρίνα (ἢ χλιαρό) τοῦ Σκηνέ τῆς Κυδωνίας.

Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Σταμ. Κανελλῆς ἀντάξιως τοῦ πατρὸς του διάδοχος κατελθὼν ἐξ Ἀθηνῶν 1886 συμμετέσχε γενναίως τοῦ ἀγῶνος παρέχων καὶ τὴν ἱατρικὴν συνδρομὴν του ἀφιλοκερδῶς εἰς τοὺς τραυματίας τοῦ πολέμου.

Κατὰ τὸ 1889 ἐκλεγείας εἰς τῶν πληρεξουσίων τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ πατριωτικώτατα ἐξέτελεσε τὸ καθήκον του, τὸ δὲ 1896 κατελθὼν εἰς Κρήτην καὶ σχηματίσας ἰδίαις δαπάναις σῶμα ὀπλιτῶν σπουδαίως ἔδρασε, χορηγῶν καὶ τὴν ἱατρικὴν συνδρομὴν του καὶ φάρμακα ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμοιβῆς μετὰ τῆς οἰκείας αὐτῷ προθυμίας. Τὴν γενναίαν ὑπηρεσίαν του δὲν ἔλειψε τοῦ νὰ παράσχῃ καὶ κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Κανδάνου, εἰς ἣν ἔσπευσε μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν σώματος, ὅποτε καὶ συμμετέσχεν ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν μετὰ Κρητῶν καὶ τῶν Προξένων τῶν Μεγάλων Δυνάμεων γενομένων διαπραγματεύσεων περὶ παραδόσεως τῶν ὀπλῶν τῶν ἐν Κανδάνῳ Τούρκων.

Τὰς πληροφορίες τούτας λαμβάνομεν ἐξ ἐπιστήμων ἐγγράφων ἐκ τῶν ὁποίων δὲν δυνάμεθα νὰ παρίδωμεν καὶ τὸ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ τῆς κατοχῆς κ. Βάσσου (12 Μαρτίου 1897). Ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ ἐκφράζονται τὰ συγχαρητήρια τοῦ ἀρχηγοῦ πρὸς τὸν ἀγωνιστὴν ἱατρὸν διὰ τὰς διακεκριμένας εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς Κρήτης ὑπηρεσίας του καὶ βεβαιοῦνται ἡ παράδοσις τῷ κ. Βάσσῳ πρὸς κατάρθεσιν ἐν τῷ Ἐθνολογικῷ Μουσείῳ Ἀθηνῶν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Κανελλῆ καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν Λακκιωτῶν ἀρχαγείας τουρκικῆς σημαίας κατὰ τὴν μάχην τῆς Κανδάνου (25 Φεβρουαρίου 1897).

Ἐὰν εἰς τὰς μεγάλας ταύτας καὶ πανθομολογουμένας ἀρετάς τοῦ ἀνδρὸς προσθέσωμεν καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτοῦ ἱκανότητά ὡς διακεκριμένου ἱατροχειρουργοῦ ἐπὶ μακρὸν ἐν Εὐρώπῃ ἐνσκήψαντος εἰς εὐρυτέραν μελέτην τῆς τοῦ Ἀσκληπιοῦ τέχνης, παρέχομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν τὸν τύπον ἀνδρὸς ἀθροῦς ὅπως ἐκτελέσαντος καὶ ἐκτελοῦντος τὸ πατριωτικὸν καθήκον πρὸς τὸν ὁποῖον πολλοὺς ὁμοίους εὐχόμεθα νὰ ἀριθμῇ πάντοτε ἡ φίλη πατρίς.

Α. Α.

ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΗ ΕΞ ΕΡΩΤΟΣ

ANDRE THEURIET, Γάλλου Ἀκρομαχικοῦ.

ΕΙΣ τὴν Σεβίλλην τῆς Ἰσπανίας εἰς τὸ προάστειον Triana, δεκαπενταετὲς παιδίον, ὀνομαζόμενον Juanito ἦτο ὁρφανὸν ἀπὸ πατέρα καὶ μητέρα. Εἶχε φυτρώσει δηλαδὴ ὅπως τὰ ἄγρια χόρτα εἰς τοὺς δρόμους τῆς Triana, ἐπλάγιαζε ἄλλοτε κάτω ἀπὸ τὰ ὠραία ἄστρα καὶ ἄλλοτε εἰς ἕνα σταυλόν, καὶ ἔκαμνε ὅ,τι ἤμπορούσε διὰ νὰ κερδίξῃ ὀλίγα χρήματα καὶ νὰ ζῇ. Ἡ συνθηθετέρα ἐργασία του ἦτο νὰ πωλῇ προγράμματα εἰς τὰς εἰσόδους τῶν θεάτρων.

Μὲ ὅλα τὰ σχεδὸν κουρο-λιασμένα φορέματά του ἦτο πολὺ εὐμορφὸς ὁ Juanito μὲ τὰ μεγάλα λάμποντα μάτια του, μὲ τὸ πάντοτε χαμογελὸν στόμα του, μὲ τὰ σγουρὰ μαλλιά του, τὸ πολὺ μελαγχροινὸν χρώμα του, τὸ ὁποῖον καὶ ἔγεινεν ἀφορμὴ νὰ τὸν ὀνομάσουν Morenito. Ἦτο ἀληθὲς ὅτι ὀλίγον βοημικὸν αἷμα ὑπῆρχεν εἰς τὰς φλέβας του ἕνεκα τοῦ ὁποῖου εἶχε τὸ ανεξάρτητον ὕψος τῶν Βοημῶν, ἔτρεφε σφοδρὰν ἀγάπην πρὸς τὸν τυχοδιωκτικὸν βίον καὶ ζωηρὸν πάθος διὰ τὰς ταυρομαχίας.

Ἦτο Μεγὰλὴ Παρασκευὴ καὶ ὁ Morenito ἐξυπνήσας πολὺ στενοχωρημένος. Ὅλην τὴν μεγάλην ἐβδομάδα καὶ τὴν προηγουμένην τὰ θέατρα ἔμενον κλειστὰ καὶ αὐτὸς ἀφοῦ δὲν ἐπώλησεν ἐπὶ 15 ἡμέρας προγράμματα δὲν εἶχε βεβαίως οὔτε λεπτὸν εἰς τὰ θυλάκιά του. Ἡ ἀνέγειά του τὸν ἐλύπει ἀκόμη περισσότερο ἐπειδὴ τὴν ἡμέραν τοῦ Πίσχα θὰ ἐγίνετο μία λαμπρὰ corrida ταύρων μὲ τὸν Mazzantini καὶ τὸν Frasuelo ὡς spadas καὶ αὐτὸς χωρὶς λεπτὸν δὲν θὰ ἤμπορούσε νὰ ἴδῃ τὸ ὠραῖον αὐτὸ θέαμα. Ἦτο ἀπληπισμένος, ἐν τούτοις ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Σεβίλλην καὶ ζητήσῃ ἐκεῖ τὴν τύχην του. Αὐοῦ λοιπὸν προσευχήσῃ εἰς τὴν Vierge de la Esperanza, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτο πολὺ εὐλαβὴς ἐτίναξε ἀπὸ τὰ μαλλιά του τὰ ἄγυρα τὰ ὁποῖα εἶχον μείνει καὶ ἐξῆλθε ταχέως ἀπὸ τὸν σταυλόν, ὅπου εἶχε κοιμηθῇ.

Ἡ πρώτη ἦτο λαμπρά. Εἰς τὸν βαθυκύανον οὐρανὸν ἐξωγραφίζετο καθαρῶτατα ὁ κομψὸς ρόδινος πύργος τῆς Giralda. Οἱ δρόμοι εἶχον γεμίσει ἀπὸ ἀγρότας, οἱ ὁποῖοι εἰχονέλθει εἰς τὴν Σεβίλλην διὰ τὴν περιφορὰν τῶν Ἐπιταφίων. Ὁ Morenito παρετήρησεν ἕνα ὅμιλον ἐρασιτεχνῶν, οἱ ὁποῖοι ἠτοίμαζον περὶ πτερά τῆς πωλητικῆς εἰσιτηρίων διὰ τὴν ταυρομαχίαν καὶ αὐτὸ ἠύξῃσε τὴν λύπην του. Ἐπὶ τέσσαρας ὥρας ἐπήγαινε καὶ ἤρχετο μέσα εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Σιέρπης χορταίνων μὲ τὴν ὀσμὴν, τὴν ὁποίαν τὰ γλυκύσματα μὲ τὴν ἄφθονον κανέλλαν διέχυνον, τὰ κοκκινίζοντα μέσα εἰς τὸ βράζον ἔλαιον, καὶ ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τῶν ταυρομάχων, οἱ ὁποῖοι διήρχοντο κομπάζοντες ἐξωθεν τῶν καφενείων. Προσεπάθει νὰ ἐπινοήσῃ κανὲν μέσον διὰ νὰ κερδίσῃ μερικὰς pesetas, ἀλλ' εἰς μάτην, ἐδοκίμασε νὰ συνεταιρισθῇ μὲ τοὺς πωλητὰς προγραμμάτων διὰ τὰς περιφορὰς τῶν ἐπιταφίων, ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχε. Τέλος μὴ ἔχων τί νὰ κάμῃ πλέον καὶ αἰσθανόμενος κενὸν τὸν στομάχον του καὶ τὴν ῥάχιν του καιομένην ἀπὸ τὸν ἥλιον ἐρρίφθη ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Συντάγματος, ὅπου θὰ συνήντωντο ὅλοι οἱ ἐπιτάφιοι καὶ εὐρὼν ἐν ὑπόπτειον, μίαν σκιερὰν γωνίαν ἀπεφάσισε ν' ἀναπαυθῇ ἐκεῖ.

«Ὅποιοι κοιμᾶται δεῖνᾳ» καὶ ἐλλείψει δεῖπνου ὁ Morenito ἱκανοποιήθη μὲ μίαν καλὴν μερίδα ὕπνου. Ἀπεκοιμήθη ἀμέσως καὶ βαθύτατα καὶ μὰ τὴν

ἀλήθειαν ἦτο πολὺ ὠραῖος, ὅπως ἦτο ἐξηπλωμένος ἐκεῖ εἰς τὰς λευκὰς πλακάς τοῦ λιθοστρώτου, ἀναπαύων τὴν ὠραίαν κεφαλὴν του ἐπάνω εἰς τὸν βραχίονά του μὲ κλεισμένα τὰ βλέφαρα, τὰ ὁποῖα ἐστόλιζον μακραὶ βλεφαρίδες μὲ μισανοιγμένα τὰ ἐρυθρά του χεῖλη εἰς ἀόριστον μειδίημα.

Ἐνῶ ἐκοιμᾶτο ζεῦγος περιπατητῶν διήλθε πρὸ αὐτοῦ δύο νέοι, σύζυγοι πιθανόν, ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐν ζεῦγος ἐρωτευμένων καθὼς ἐφαίνετο ἐκ τοῦ τρόπου κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Κύριος ἐστηρίζετο εἰς τὸν βραχίονα τῆς Κυρίας.

— Παρατήρησε τί ὠραῖο ποῦ εἶνε αὐτὸ τὸ μαγκόπαιδο, εἶπεν ὁ νέος εἰς τὴν συνοδὸν του σταματῶν, καὶ τί ὠραῖον tableau ποῦ θὰ ἔκανε εἰς αὐτὴν τὴν στάσιν του. Ὅλα εἶνε τέλεια εἰς αὐτὸ τὸ παιδί καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἡ φυσικὴ χειρονομία τῆς χειρὸς, ἡ ὁποία φαίνεται ὡς νὰ περιμένῃ νὰ πέσῃ μέσα κανὲν ἀνελπιστον κέρδος.

— Σεύρεις τί ἐσκέφηκα ἀπὸ τὴν ἐκείνη, νὰ τῷ ἐκάμνομεν μίαν ὠραίαν ἐκπλήξιν, τὴν ἐξῆς: Νὰ βάξωμεν μέσα εἰς τὸ χεῖρ του ἕνα ἀσημένιον νόμισμα τὸ ὁποῖον θὰ εὕρισκε, ὅταν ἐξυπνήσῃ...

Οἱ ἔρῳντες εἶνε γενναῖο-δωροὶ καὶ ὁ νέος ἔλαθεν ἀπὸ τὸ βελάντιόν του ἕνα πεντόφραγκον, τὸ ἔθεσεν ἐλαφρὰ — ἐλαφρὰ μέσῃ εἰς τὴν ἀνοιχτὴν χεῖρα, ἡ ὁποία μὲ μίαν μηχανικὴν κινήσιν, τὴν ὁποίαν ἐπροκάλεσε ἡ ἐπαφὴ τοῦ ψυχροῦ μεταλλοῦ, ἐκλείσθη κατὰ τὸ ἥμισυ. Κατόπιν τὸ ζεῦγος ἀπεμακρύνθη γελῶν.

Ὁ Morenito ἐξηκολούθει νὰ κοιμᾶται, καὶ κοιμώμενος ὠνειρεύετο. Ὠνειρεύετο, ὅτι ἀπὸ μίαν κλίμακα ἔχουσιν τὰ χρώματα τοῦ οὐρανοῦ τόξου ἡ Παναγία de la Esperanza, ἀκριβῶς ὅπως τὴν ἐβλεπεν ἐκ τοῦ εἰκονοστασίου κατέβαινεν πρὸς αὐτόν. Ἦϊχεν εἰς τὴν κόμην τῆς στέφανον ἀπὸ κρίνα καὶ ἐκράτει λευκὰ ρόδα εἰς τὰς χεῖρας, καὶ τοῦ ἔλεγε μὲ φωνὴν γλυκεῖαν ὡς μέλι:

— Juanito, ποτὲ δὲν ἐλητμόνησες νὰ μὲ παρακαλέσῃς πρῶτ' καὶ ἐσπέρας πρὸς δόξαν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Υἱοῦ μου, θέλω νὰ σε ἀνταμείψω θὰ ὑπάρξῃ νὰ ἴδῃς τοὺς ταύρους τὴν Κυρικὴν. Καὶ συγχρόνως,

ἡ Παναγία ἔρριπτεν τοῦ Morenito εἰς τὴν χεῖρά του τὰ πέταλα τῶν λευκῶν τῆς ρόδων καὶ καθὲ πέταλον πίπτον εἰς τὴν χεῖρά του ἐγένετο καὶ ἰὲν ἀργυροῦν νόμισμα. Τότῃν χαρὰν ἠθάνετο ἐκεῖνος, ὥστε ἐξύπνησε. . . .

Χασμώμενος ἐτέντωσε τοὺς βραχίονάς του, — ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματός του — ἀπὸ τὴν χεῖρά του ἔπεσεν ἓν λευκὸν ἀντικείμενον, τὸ ὅποιον ἐκυλίσθη μὲ ἓνα ἀργυροῦν ἦγον ἐπὶ τοῦ πλακοστρώτου. . . . Δὲν ἐπίστευε οὔτε τοὺς ὀφθαλμούς του, οὔτε τὰ ὄψα του.

Ἐπῆρεν ἀπὸ κάτω τὸ νόμισμα ἓν ὥραϊον λάμπον πεντόφορον.

Ἡ Παναγία δὲν τὸν ἐγέλασε. . . . θὰ ἤμποροῦσε τώρα νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ταυρομαχίαν. Εἰς μίαν στιγμὴν εὐρέθη ὄρθιος καὶ ἤρχισε νὰ τρέγῃ πρὸς τὴν Plaza de Toros.

Καθὼς ἔστρεφε τὴν γωνίαν τῆς Calle San Pablo ὀλίγον ἔλειψε νὰ προσκρούσῃ εἰς μίαν μικρὰν κόρην ἀπὸ τὸ προάστειον Triana, τὴν ὅποιαν ἐγνώριζε ἀπὸ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, καὶ ἡ ὅποια ὠνομάζετο la Chata. Ἦτο πολὺ ὠχρὰ καὶ τὰ μεγάλα μαῦρα μάτια τῆς, ἦσαν γεμάτα δάκρυα.

— Τί ἔχεις Chata; τὴν ἠρώτησε.

— Ἡ μητέρα μου εἶνε ἄρρωστη, εἶπεν ἐκείνη, καὶ ἔχω τώρα δυὸ νύχτες ποῦ δὲν ἐκοιμήθηκα. . . .

Ὁ Γιατρός ἦλθε σήμερα τὸ πρωὶ καὶ ἐδιὰ ἄξε γιαιτρικὰ. Ἐπῆγα εἰς τὴν botica, μὰ ὁ φαρμακοποιὸς δὲν ἤθελε νὰ μοῦ δώσῃ τίποτε χωρὶς νὰ πάρῃ πρῶτα τὰ χρήματα. Τί νὰ κάμω; Ἄν ἡ μητέρα μου πεθάνῃ, θὰ παῖζουν καὶ γιὰ 'μένα γλήγορα ἢ καμπάνες. Δὲν θὰ ζήσω ὕστερα ἀπὸ 'κείνην!

Ὁ Morenito μένει πρὸς στιγμὴν σκεπτικὸς, μὲ τὸ βλέμμα βυθισμένον εἰς τὰ μαῦρα μάτια τῆς Chata. Ἀλλ' ἀφῆνης λαμβάνει τὸ θαυματουργὸν νόμισμα τὸ θέτει εἰς τὴν χεῖρα τῆς μικρᾶς του φίλης, λέγων·

— Στάσου, καλὴ μου φιληνάδα, νά, πάρε αὐτό, μοῦ τὸ ἔδωκεν ἡ Virgen de la Esperanza καὶ ἡ bonita Madre δὲν θὰ θυμώσῃ ἐὰν τὸ μεταχειρισθῶ, διὰ νὰ γικτρευθῇ ἡ μητέρα σου.

Ἡ Ghata ἦτο τόσοσιν συγκεκινημένη, ὥστε δὲν ἐστάθη οὔτε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, ἀλλ' ἔτρεξε κατ' εὐθείαν εἰς τὸν φαρμακοποιόν. . . .

Ἦτο πεπρωμένον νὰ μὴν ὑπάγῃ ὁ Morenito εἰς τὴν πρώτην ταυρομαχίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὑπάρχουν καὶ ἀποζημιώσεις διὰ τὰς ἀπωλείας μας εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ὁ Morenito δὲν διῆλθε μὲ ὀλιγοτέραν φαιδρότητα τὴν Κυριακὴν, παρὰ ἐν ἐπιγαινεν εἰς τὴν ταυρομαχίαν. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ ἀσθενὴς ἦτο πολὺ καλλίτερα καὶ ἡ Ghata ἦλθε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Juanito.

Ἐἶχε φορέσει ὅ,τι εἶχε καλλίτερον καὶ μὲ τὸ ὑπόλοιπον τῶν χρημάτων τοῦ Morenito εἶχεν ἀγοράσει δύο κόκκινα τριαντάφυλλα μὲ τὰ ὁποῖα εἶχε στολίσῃ τὴν μαῦρην κόμην τῆς. Ὑπῆγον καὶ οἱ δύο διὰ νὰ περιπατήσωσιν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Γουαδαλκιβίου, κάτω ἀπὸ τὰς ἀνθισμένας πορτοκαλέας.

Ἡ ἄνοιξις εἶχε δώσει δὲν ἐξεύρω ποίαν φλόγα

εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τῆς Ghata ἴσως δὲ καὶ ἄποισιν τρυφερώτερον αἶσθημα συνετέλει εἰς τὴν λάμψιν ἐκείνην. Ὄταν εὐρέθησαν εἰς μίαν ἀπόκεντρον καὶ μᾶλλον σκιερὰν γωνίαν σχηματιζομένην ἀπὸ ὑψηλοὺς θάμνους ἐκ μυρτινῶν, ἡ μικρὰ κόρη ἔρριψε τοὺς βραχίονάς τῆς εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ Morenito, καὶ τοῦ εἶπε, χωρὶς τὴν ἐλαχίστην σεμνοτυρίαν·

— Σε ἀγαπῶ, πάρα πολὺ φίλε μου! , . .

Καὶ ἐνῶ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἔχαιρέτων τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, τὰ δύο δεκαπενταετῆ παιδία ἀντήλλασσον τὸ πρῶτον ἐρωτικὸν φίλημα.

Κ. Ι. Λανδράκη.

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ἐπανέκαμψεν εἰς Χανία κατόπιν δεκαπενθημέρου ἐν Ἀθήναις διαμονῆς ἡ διευθύντρια τοῦ «Σπινθήρος» δεσποινὶς Ἀρτεμισία Ι. Λανδράκη.

* * Ἡ Κρήτη ἀπέκτησε τέλος ἀκτοπλοῖον, ἥς ἡ ἔλλειψις τοσούτων καθίστατο ἐπαισθητή. Ἡ ἀπὸ τῆς 27ης παρελθόντος Μαρτίου σύμβασις θέλει λειτουργεῖ ἓνα μῆνα μετὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς εἰς τὴν «Ἐπίσημον Ἐφημερίδα τῆς Κρητικῆς Πολιτείας».

Τὸ ἀτμόπλοιον χωρητικότητος 300 τόννων καὶ ταχύτητος 9 τοῦλάχιστον μιλίων ἀναχωροῦν ἐκ Πειραιῶς θὰ προσεγγίξῃ εἰς τοὺς λιμένας Κρήτης ἅπας τῆς ἐβδομάδος, θὰ φέρῃ τὴν Κρητικὴν σημαίαν, τὸ δὲ πλήρωμά του θ' ἀποτελεῖται ἐκ Κρητῶν, πλὴν τοῦ πλοιάρχου καὶ τῶν μηχανικῶν.

* * Μετὰ τὴν Ἰταλίαν ἡ Κρήτη μεταξὺ τῶν γωρῶν τῆς Μεσογείου θέλει ἶδει λειτουργοῦντας ἐν αὐτῇ τοὺς ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ Markoni ἐφευρεθέντας σημογράφους, ἥτοι τηλεγράφους ἄνευ συρμάτων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀφίκετο ἐξ Ἰταλίας ὁ κ. Sera, ἀντιπρόσωπος Βελγικῆς Ἑταιρίας — συμβληθείσης μετὰ τοῦ ἐφευρέτου — ὅστις ἐξετάζων τὰς νοτίους τῆς νήσου ἀκτάς, θέλει καθορίσει τὰ σημεία, εἰς ἃ δύναται νὰ ἐγκαταστήσῃ τοὺς σημογράφους.

* * Κατὰ τὴν στατιστικὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ τῆς Κρήτης ἐμπορίου κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 1901 ἡ μὲν ἐξαγωγή ἀνέρχεται εἰς δραχ. 5,584,821 ἡ δὲ εἰσαγωγή εἰς δραχ. 10,093,072. Ἡ μεγαλύτερα ἐξαγωγή ἐγένετο εἰς ἐλάϊας καὶ ἐλαιώδεις οὐσίας καὶ κατὰ δεύτερον λόγον εἰς γεωργικὰ προϊόντα.

* * Συνέστη ἐν Χανίοις Σύλλογος σκοπῶν τὴν μόρφωσιν τῶν ἀπόρων κορασίων ὑπὸ τὸν τίτλον «Παγκρήτιος Δημοδιδασκαλικὸς Σύλλογος». Ἡδὴ συνέστησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον 2 Κυριακὰ σχολεῖα ἐν Χανίοις καὶ Χαλέπῃ, ἐν οἷς διδάσκονται ὑπὲρ τὰ 150 κοράσια, εἰς ἃ παρέχονται καὶ τὰ πρὸς φοίτησιν χρειώδη, ἥτοι βιβλία καὶ γραφικὴ ὕλη.

GRAND ATELIER PHOTOGRAPHIQUE
P. DIAMANDOPOULOS
PHOTOGRAPHE DE S.A.R. le PRINCE GEORGE
ET
DE LA FAMILLE ROYALE DE GRÈCE

Sortes de papiers photographiques
dont on se sert dans l'atelier:

Papier citrate d'argent

- » à la Celloïdine de Dresde
- » platino-Bromure (inaltérable)
- » au gélatino - Bromure d'argent
(inaltérable)

Et les différentes espèces de papiers
destinés à l'agrandissement de portraits
au naturel.

Appareils photographiques spéciaux
pour les enfants.

Reproduction des portraits en cou-
leur naturelle.

Rue Pottier No 57

La Canée (île de Crète)

ΧΡΩΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

Ι. ΦΩΤΑΚΗΣ (Κρητός)

4—ὁδὸς Λυκούργου—4

ΑΘΗΝΑΙ

Πλουσία συλλογὴ εἰδῶν ζωγραφικῆς,
βερνίκια παντὸς εἶδους, χρωστῆρες διά-
φοροι καὶ ἅπαντα τὰ εἶδη τοῦ ἐλαιοχρω-
ματισμοῦ.

ὑπὸ τοῦ «Σπινθῆρος» συνιστᾶται ἐκ-
θύμως.

ΓΝΗΣΙΟΙ ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΙ ΣΙΓΓΕΡ

Γ. Ναϊδολίγγερ

Διὰ ράπτας, ὑποδηματοποιῶς καὶ οἰκογενείας.

Αἱ μόναι παγκόσμιοι μηχαναί, βραβευθεῖσαι
εἰς ἀπάσας τὰς Ἐκθέσεις, ἐσχάτως δὲ εἰς τὴν
Ἐκθεσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1900 διὰ χρυσοῦ
μεταλλίου καὶ εἰς τὴν Διεθνή Ἐκθεσιν Κρήτης
διὰ τοῦ μεγαλειτέρου βραβείου «Διπλώματος
Τιμῆς».

Διὰ νῆ, ἀποφύγητε τὰς ἀπομιμήσεις ἀποτα-
θῆτε εἰς τὸ ἐν τῇ ὁδῷ Ποτιῆ Ὑποκατάστημα τῆς
Ἑταιρείας ἐν Χανίοις, ἐνθα καὶ μόνον πωλοῦν-
ται γνήσιοι ραπτομηχαναὶ Σίγγερ.

Πράκτωρ ὁ κ. Γεώργιος Χουλιόπουλος.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ «ΝΟΜΙΚΗΣ»,
ΛΟΥΚΑ Χ. ΒΕΡΓΙΝΑΙΤΟΥ
5—Ὁδὸς Ὁφθαλμιατρείου—5
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἡ «Νομικὴ» πλουτισμένη μὲ μεγάλην ποικιλίαν
καλλιτεχνικῶν καὶ καινουργῶν στοιχείων καθαροτά-
του καὶ βαθέως ὀφθαλμοῦ, ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς, ἰσο-
μέτρων καὶ ἐν γένει ἀρίστων ὑπὸ πᾶσαν ἐποψιν, μὲ
στοιχειοθέτας ἱκανοὺς καὶ πεπειραμένους καὶ μὲ πιε-
στὴν τὸν κ. Μιχ. Κοτζιᾶν ἀντάξιον τοῦ μεγάλου καὶ τε-
λείου πιεστηρίου αὐτῆς καὶ διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ ρέκτου
καὶ δραστηρίου ἰδιοκτῆτου κ. Λουκᾶ Χ. Βεργινάιτου, ἡ
ἐργασία τοῦ ὁποίου διακρίνεται διὰ τὸ εὐσυνείδητον, κα-
λαίσθητον καὶ ταχύ, πλείστας δὲ ἀριθμοῦσα ἐκδόσεις
βιβλίων ἐπιστημονικῶν, τῆς νεωτέρας φιλολογίας, πε-
ριοδικῶν, ἡμερολογίων κτλ. κτλ. εἶνε ἐν ἐκ τῶν κα-
λντέρων Ἀθηναϊκῶν τυπογραφείων συνιστώμενον καὶ
ὑφ' ἡμῶν ἐκθύμως.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἰδρυθεῖσα διὰ Β. Διατάγματος τῷ 1893

Ἔδρα ἐν Ἀθήναις

Ὑποκαταστήματα: Ἐν Πειραιεῖ—Πάτρας—
Βόλου—Σύμφ—Καλάμαις—Ἀλεξανδρεῖα—
Χανίοις—Ἡρακλείω

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ προεξοφλήσεις, εἰς-
πραξίαι γραμματίων, προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων
καὶ ἔμπορευμάτων, ἀνοίγει τρεχουμένους λογαρια-
σμοὺς ἡγγυημένους καὶ ἐν γένει ἀναδέχεται τὴν ἐκτέ-
λεσιν πάσης τραπεζικῆς καὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρή-
σεως ὑπὸ συμφωρτώτους ὅρους. Δέχεται χρεώγραφα
πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων. Δέχεται
καταθέσεις χρημάτων πληρῶνους τόκον:

3 ο/ο εἰς πρώτην ζήτησιν

3 1/2 ο/ο διὰ καταθέσεις 6 μηνῶν

4 ο/ο διὰ καταθέσεις ἐνὸς ἔτους

5 ο/ο διὰ καταθέσεις δύο ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα.

Διὰ τὰς εἰς χρυσὸν καταθέσεις πληρῶναι τὸν αὐ-
τὸν τόκον, ἀποδίδωσι δ' αὐτὰς αὐτοὺς τῶς.

Ταμιευτήριον

Πᾶσαι αἱ ἐργατικαὶ τάξεις δύνανται καθ' ἐκάστην
νὰ καταθέτωσι τὰς οἰκονομίας των εἰς τὸ Ταμιευτή-
ριον τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν πρὸς ἀσφαλὴ φύλαξιν
καὶ ἀπολαυτὴν τόκου 3 1/2 ο/ο μετὰ τοῦ δικαιώματος
ν' ἀποσύρωσι τὰ χρήματά των εἰς πρώτην ζήτησιν.
Καταθέσεις εἶνε δεκταὶ ἀπὸ 5 μέχρι 2000 δραχ. Εἰς
τοὺς καταθέτας δίδει ἡ Τράπεζα ἐντυπὸν βιβλίχριον,
ἐν ᾧ ἐγγράφονται τακτικῶς ὅλαι αἱ καταθέσεις καὶ
ἀπολήψεις.

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Ὁδὸς Ἐρμού—Ἀθήναι.

Πλούτος γραφικῆς ὕλης—Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτή-
ρια καλλιτεχνικά—Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον—
Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλου παν-
τὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Εὐθηνία, ταχύτης, ἀκρίβεια.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου «ΝΟΜΙΚΗΣ»